

ГОЛГОТА ХРИСТОВЕ РУСИЈЕ
СТРАДАЊЕ РУСКЕ ЦРКВЕ ПОД КОМУНИЗМОМ

ГОЛГОТА ХРИСТОВЕ РУСИЈЕ

**СТРАДАЊЕ РУСКЕ ЦРКВЕ
ПОД КОМУНИЗМОМ**

БОЖЕ ЦАРЯ ХРАНИ

Русский национальный гимн и Молитва русского народа

Боже, Царя храни!
Сильный, державный,
Царствуй на славу,
на славу нам!
Царствуй на страх врагом,
Царь Православный,
Боже Царя, о Царя храни!

Боже, Цара чувај!
Силног, државног
Царствуй на славу
на салву нама!
Царствуй на страх непријатељима,
Цару Православни,
Боже Цара, о Цара чувај!

Боже, Царя храни!
Славному долги дни
Дай на земли, дай на земли!
Гордых смирителю,
Слабых хранителю,
Всех утешитлю –
Все ниспошли!

Боже, Цара чувај!
Славноме дуге дане
Дај на земљи, дај на земљи!
Гордих смирителю,
Слабих чувару,
Свију утешителю –
Све даруј!

Перводержавную,
Русь Православную,
Боже, Царя, Царя храни!
Царство ей стройное
В силе спокойное,
Все ж недостойное
Прочь отжени!

Прводржавну,
Русију Православну,
Боже, Цара, Цара чувај!
Царство њено складно
У сили спокојно,
А све недостојно
Напоље избаци!

О, Провидение,
Благословение
Нам ниспошли!
К благу стремление,
Счастье, смирение,
В скорби тепение
Дай на земли!

О, Провиђење,
Благослов
Нам даруј!
Ка добру стремљење,
Срећу, смирење,
У жалости трпљење
Дај на земљи!

Тропар, глас пјатиј: Царства земнога лишеније, узи и страдања многоразличнија кротко претерпјел јеси, свидјетельствовав о Христје боже до смрти от богоборцев. Страсто-терпче великиј, Боговјенчаниј Царју Николаје, сего роди, мучениченским вјенцем на небесјех вјенча тја с` Царицеју и чади твојими Христос Бог, Јегоже моли помиловати страну Росијскују, и спасти душу нашја!

Тропар, глас 5.: Царства темаљског лишење, окове и страдања многа и разнолика кротко претрпео јеси, сведочећи за Христа све до смрти од богобораца, Стростотрпче велики, Богому-венчани Цару Николаје, овога ради мученичаским венцем на небесима венча те са Царицом и чедима твојима Христос Бог, Њега пак моли да помилује земљу Руску, и да спаси душе наше!

МОЛИТВА

Пошли нам, Госпoде, шpиeња силe
у гoдину мрачних дана, сшpашних,
да пoднесемо шpoгoн гoмилe
и сва мучeња целаша наших.
Праведни Боже, снагу нам јави,
зло ближњeга да шpосшпшш смемо
и крст швој шешки и крвави
с крошшoшћу Твојом да пoнесемо.
У данe мeшeжа, хаоса, шуѓe,
када се мржњoм сви врази гласe,
увредe шpиeшш и шoруѓe
шoмoзи нам, o Хрисшe Сшасe.
Владикo свeшa, Боже свeмира,
Ти благoслoви молишвoм нас,
и души даруј шoкoја, мира
у нeшoднoсиви, сшпашни час.
Крај дврeи грoба, крај мoгилe,
надахни да се слугe Твоје,
крoшкo, уз шoмoћ надљудскe силe,
за нeшpијашeљe своје моле.

(Песма нађена у бележницама
Царевне–Мученице Олге, најстарије кћери
Цара-Мученика Николаја II Романова)

ЦАР-МУЧЕНИК НИКОЛАЈ И ЊЕГОВИ

**"Зло се не може победити злом,
већ само љубављу"**

УВОД

Почетак руског свенародног мучеништва (наравно, не фактички, него мистички) јесте убиство Цара Николаја и његових у ноћи између 16. и 17. јула (по новом календару) 1928. године у Ипатјевском дому на Уралу. До дана данашњег, ово ритуално убиство, којим је на жртву принето последње православно Царство, чиме је окончан миленијум и по симфоније Цркве и Монархије, потреса руску историју и људе дели на два табора: оне који су Господњи са Царем и његовима и оне који су са ђаволом и цареубицама. Руска Загранична Црква је Царске Мученике канонизовала још 1981.; у Московској патријаршији тај процес је још увек у току, без обзира на свенародно поштовање које Цар Николај II ужива. Канонизацији се противе они који су на власти (Јељцин је, на пример, 1977. срушио дом Ипатјева у коме су Цар и његови стрељани, и то је учинио по задатку Комунистичке партије), као и "светска закулиса", творци "новог светског поретка", који су, заједно са русофобском државном врхушком покушали да 1998. фалсификују мошти последњих Романова, проглашавајући за светињу нечије остатке који мошти уопште нису. Московска патријаршија, обавештена од представника Руске Заграничне Цркве да се делови Царских моштију налазе уграђени у спомен - храм Многострадалног Јова у Бриселу, а да је остатак од большевика уништен одмах после стрељања 1918., није признала посмртне остатке сахрањене у Петропавловској тврђави за царске. Томе је допринело и опште противљење црквеног јавног мњења и многобројне непристрасне научне анализе које су показале да је реч о фалсификату...

Ко је био Цар - Мученик? Ко су били његови? Како су ишли за Христом? Пред читаоцем су житије и друга сведочанства о томе, а нарочито чуда која се, благодаћу Божјом, све до наших времена дешавају. Два најновија чуда Божја су течење крви из једне иконе (фотокопије у боји свих Царских Мученика), које је отпочело на литији у Москви 17. јула 1998. и мироточење једне иконе Цара Николаја II, које је почело у јесен те исте, 1998. године...

ЖИВОТ ЦАРА МУЧЕНИКА НИКОЛАЈА II РОМАНОВА

Овај благоверни родио се 6./19. маја 1868. године, као син цара Александра III и царице Марије Фјодоровне. Васпитан у духу побожности и уздрживости, он се свагда сећао да на дан његовог рођења Црква слави Светог Многострадалног Јова старозаветног, који је већ столећима узор и символ смиреног подношења патњи и искушења, уздања у Бога и вере непоколебиве. У једном разговору са председником владе Столипином, десетак година пре своје мученичке кончине, Цар је изразио уверење да се он није нимало случајно родио на тај дан, и да је то знамење његовог будућег страдалништва. Па ипак, био је свагда спреман да погине за своју веру и свој народ, сматрајући то дужношћу монарха.

1894, након краће болести, упокојио се његов отац, Александар III. Био је одлучан и храбар човек, искрени Хришћанин. Крај његове постеље све време бдио је Свети Јован Кронштатски који је касније признао да, по неисповедивом Промислу Божјем није могао да испроси живот Царев из руке Свевишњег. Николај је преузео власт са смерном свешћу о својој младачкој неискусности, па ипак, уздао се у Сина Божијег, Премудрост и Силу Очеву, говорећи: "Чврсто сам уверен да је судбина Русије, као и судбина моја и моје породице, у рукама Бога Који ме је поставио овде где сам. Шта год да ми се деси, ја ћу се покоравати Његовој вољи, свестан да никад нисам мислио ни на шта

друго осим на службу земљи коју ми је Он поверио". Господ му је послао велику утеху - супругу Александру. Ова племенита жена, унука краљице Викторије, била је кнегиња хесен-дармштатска, по рођењу и васпитању Немица - протестанткиња. Она је свим срцем примила Православље и удубила се у живот Цркве - до те мере да је учила црквенословенски, да би могла да чита и пева у храму. Због овакве ревности, руски племићки кругови, поодавно обезбожени и однорођени, подсмевали су јој се, сматрајући је "затуцаном". Супруг и она редовно су похађали службе Божје и усрдно се молили, а њихов двор је био отворен за духовнике и побожне старце у свако доба. Николај и Александра крунисани су маја 1896, у великој Успенској саборној цркви Московског кремља. Међу служашчима је био и Свети Јован Кронштатски, кога су последњи Романови веома поштовали. Тада се Цар пред свима присутним помолио Богу да му подари мудрости и снаге да би честито управљао православним народом руским и да би, ревнујући у царском служењу, дао добар одговор на Страшном суду Христовом.

Цар је владао у тешке дане револуција и побуна. На све стране ратовало се против православне монархије. Па ипак, он је веровао да је излаз из лавиринта савременог безбожја у Светом Православљу. Нарочито је настојао да се у Русију врате канонске форме црквеног живота и уметности. Обнављајући храмове, он је желео да се у њих унесе православне иконе, а не западњачке назовипобожне слике, које су постале "модерне" од времена Петра Великог. За његове владе, у Русији је подигнуто 10000 храмова, и преко 750 манастира. Нарочито се старао овај благоверни и христољубиви господар и самодржац руског престола да учествује у прослављању светих угодника Божијих. Од 1894. до 1916. канонизовани су Свети Теодосије Черниговски, Свети Исидор Јурјевски, Света Ефросинија Полоцка, Света Ана Кашинска, Свети Јоасаф Белгородски, Свети Гермоген Московски, Свети Питирим Тамбовски и Свети Јован Тоболски - више светаца него за два претходна столећа (од Петра Великог до Николаја II канонизована су само четири светитеља, што јасно

сведочи о духовном паду Русије, коју је Петар увео у воде западњачког секуларизма). Највеће, пак, усрђе имао је Цар према Светом Серафиму Саровском, новојављеном угоднику Божјем. Пошто је одлуке о канонизацији Свети Синод увек подносио на увид и потпис императору, то је било учињено и када је канонизациона комисија, испитавши и проверивши велики број чуда која су се десила молитвеним заступништвом саровског чудотворца, одлучила да и Серафима Богом знаменованог уведе у месецослов православних Светих. Прочитавши предлог, Цар је ускликнуо: "Прославите га одмах!" У августу 1903. са супругом и четири кћери - Олгом, Татјаном, Маријом и Анастасијом учествовао је у свенародном слављу. Заједно с осталим члановима царског дома и архијерејима носио је Серафимов ћивот, духовно се радујући, као негда Богоотац Давид, који је играо пред Ковчегом Завета. Ту су му предали и писмо које је Свети Серафим оставио оном Цару који ће учествовати у његовом прослављању. Писмо је било пророчанство о будућности Романова; када га је Николај II прочитао, изгледао је, сведоци веле, "блед, али одлучан". Такође, сви су памтили обећање дивјејевског горостаса: "Цара који ме прослави - ја ћу прославити". Одмах после ових дана, царица Александра је зачала и родила престолонаследника, лепо и напредно дете, царевића Алексеја, који је, на жалост, био хемофиличар. Ова страшна болест, коју су Николај II и његова супруга смирено подносили, припремала је малог царевића за потоњу мученичку кончину, као што ће се касније видјети.

Николај II се свагда сећао Христових речи да је миротворство - пут ка Богосиновству. 18. маја 1899, на његово инсистирање, одржана је прва светска мировна конференција у Хагу; на тој конференцији регулисано је много штошта из међународних односа, већ поодавно замућених ратним претњама великих сила. Наравно, ова Царева заслуга касније је заборављена, и он је препуштен на милост и немилост својим убицама, болшевицима. Такође, иако су му војни врхови и политичари често предлагали да зарати са ослабљеном и из Европе готово протераном Турском империјом, да би остварио древни циљ руске државе -

освајање Цариграда и стављање крста на поцамијану цркву Свете Софије, он је то одбијао, избегавајући светски рат у који би такав поступак неминовно водио. То му, наравно, није сметало да помаже напоре Срба и Бугара који су 1912. водили борбу за коначно ослобођење својих земаља од османлијског ропства.

После пораза у рату с Јапаном 1904 - 1905. који је, по речима Светог Јована Кронштатског, дошао због отпадања Русије од завета вере, избила је револуција 1905. Многобројне банде које су народу обећавале рај на земљи, али рај без Бога и рај против Бога, насрнуле су на саме темеље Русије, пре свега на установу монархије. Том искушењу се одолело. Русија је ушла у нови период духовног и привредног раста и обнове. Председник владе Петар Столипин, способан и храбар човек, завео је ред у Царству и почео са великом аграрном реформом - поделом земље сељацима. Свуда су ницале школе и болнице, пруге и путеви: многи страни посматрачи тврдили су да ће Русија ускоро постати водећа привредна и политичка сила света. Међутим, вечити ненавидник добра, ђаво, подстицао је непријатеље руског народа и у иностранству и у самој земљи. Столипин је убијен у кијевској опери 1911; пре но што је издахнуо, помолио се Богу за Цара. На жалост, после њега није било тако способних политичара. Ближио се сумрак Руског царства. Па ипак, 1913. када је слављена тристагодишњица династије Романова (1613. у Ипатјевском манастиру велики црквено-народни сабор заклео се на верност Михаилу Романову, првом владару ове лозе), Николај II и Александра били су свуда дочекивано са одушевљењем које је Цара, окруженог властољубивим племством и западњачки усмереним политичарима, уверило да је народ уз њега управо као помазаника Божјег и сведока да је Господ, Цар над царевима, Онај Који влада, а да је земаљски монарх, по мери своје вере, само слуга Његов.

Русија је ушла у рат 1914. да би заштитила мале православне краљевине, Србију и Црну Гору, које су угрозиле две моћне германске империје Аустро-Угарска и Немачка. Мада је Цар Николај имао изврсне везе са аустријским и немачким дво-

ром, а са кајзером Вилхелмом био лични пријатељ, он је сматрао да је његова дужност заштита мале браће, макар по цену највећих личних губитака. Иако су га многи упозоравали на недовољну спремност руске војске за борбу, он је сматрао да ће Господ помоћи православнима. Чим су сукоби почели, његова супруга и кћери су, као милосрдне сестре, кренуле да негују рањенике по болницама; пошто су прошле курс и стекле потребну праксу, помагале су и при најтежим операцијама. Иако је била Немеца, царица Александра се свим срцем осећала као православна Русиња, Матушка читавог многострадалног народа, а њене кћери су у те дане показале велику пожртвованост и молитвеност.

Године 1917, искористивши побуну у Петрограду, група издајника - политичара и генерала - убедила је Цара Николаја II да читава Русија тражи од њега абдикацију. Да би се избегао грађански рат, Цар се одрекао престола - прво у корист сина Алексеја, а затим у корист брата Михаила. Међутим, тзв. фебруарским револуционарима, на чијем челу је стајао западни плаћеник Керенски, циљ је био укидање саме установе монархије. Цар, који је говорио да је спреман да се одрекне не само круне, него и живота, за добро свог народа, Новог Израила, ухапшен је с читавом породицом, и привремено смештен у Царско Село. На дан његовог одречења од престола, 4./17. марта 1917, у селу Коломенскоје код Москве јавила се чудотворна икона Пресвете Богородице Державне, која је у рукама носила знаке царског достојанства - скиптар (жезал) и државу (куглу која означава царску власт). Руси су схватили да је Небеска Царица сада на престолу њихове земље, погружене у стихију револуционарног ужаса. Касније јој је акатист и молитву сачинио Свјатјејши Тихон Исповедник, Патријарх Московски. Она икона се сачувала до дана данашњег и православни Хришћани верују да је она поуздани знак да ће се Русија обновити под омофором Пречисте Богомајке.

У заточењу је почело страдалништво последњих Романова. Керенски је оптужио царицу Александру да је немачки шпијун. Упркос пристрасној истрази, доказано је да је царица

потпуно невина и сасвим одана својој новој Отаџбини. То није сметало војницима - чуварима Романова да се изругују Цару, показујући му да је сада "обичан грађанин", који има "иста права као и други". Николај II је остао кротак и смирен - на Ускрс 1917, рецимо, позвао је стражаре да заједно с њим и његовом породицом прославе Празник над празницима. Војнике је то веома гануло.

Док је Цар био у ропству, међу побожним Русима ширила су се пророчанства о његовој скорој мученичкој смрти. Многи су се сећали речи светог старца Авеља, затворника који је још Павлу I Романову прорекао шта ће бити с његовом лозом. Овај Авељ је последњег руског монарха видео као жртву која ће бити принета за очишћење руског народа. Митрополит московски Макарије имао је 1917. виђење Цара Николаја II који од Господа Исуса Христа прима и испија чашу страдања намењену Русији, после чега се чује глас: "Цар је народну кривицу узео на себе, и Русима је опроштено." Четрнаестогодишња послушница Ржишчевог манастира Олга исте, 1917, четрдесет дана и четрдесет ноћи налазила се у стању обамрлости. За то време Господ ју је удостојио виђења како небеских обитељи, тако и адских мука грешника. Олга је видела гоњења која чекају православне због вере у Христа; такође, имала је прилику да угледа Цара Николаја који је седео за великом трпезом у Царству Божијем, у чијем је челу био сам Спаситељ. Сва ова виђења и откривења сведочила су верујућима да ће се њихов свенародни Баћушка ускоро узети са земље и преселити у небеске обитељи.

Лењин је у Русију стигао у априлу 1917. Послали су га Немци, опремивши га новцем и упутствима за рушење руске државе. Овај крвожедни зликовац је, захваљујући издајничком понашању тзв. Привремене владе, у октобру 1917. извршио преврат који је њега и бољшевикуе усталичио на власти. Керенски је побегао из Русије, оставивши Романове у рукама комунистичких хорди. Царска породица вођена је по забитима Русије, само да не би била ослобођена. У то време, "савезнички" Запад окренуо је леђа Николају II. Кајзер Вилхелм је покушао да код бољшевика

изедјствује пуштање Романова на слободу; када је царица Александра чула да Вилхелм то нуди зато што је она - Немеца, одлучно је одбила његову помоћ, говорећи да би пре волела да умре, него да пристане на помоћ од непријатеља Русије, њене нове Отаџбине. После Тоболска, где су извесно време били смештени, Царски Стратотерпци одведени су у уралски град Јекатиринбург. Њихово тамновање је било сушта светлост: молили су се Богу, читали житија светих, а нарочито мученика, и припремали се за Небеско Царство. Нарочито је царица показала пример величанственог подношења патње: молила се пуно за Русију и руски народ, у писмима храбрила своје маловерне пријатеље и сведочила како у души непрекидно осећа пасхалну радост. Најстарија кћи, Олга, у једном од писама пренела је последњу поруку кроткога и благоверног руског императора: "Отац моли да поручим свима, који су му остали верни, и онима, на које може имати утицаја, да се не свете за њега, јер је он свима опростио и за све се моли, а да се не свете ни због себе, него да памте да ће ово зло, које је сада у свету присутно, бити још силније, али да зло не може бити побеђено злом, него само љубављу"... У бележницама Царевих кћери остала је записана песма под насловом "Молитва", у којој су, између осталог, и овакви стихови: "А кад и гроб већ пред нама зине, / надљудска снага, од Тебе дата, / с усана наших у висине / молиће кротко за целата..." Нарочиту трпеливост и смиреност показао је малолетни царевих Алексеј, који је својом незлобивошћу и добротом пленио и сурове большевике. Једном приликом је рекао мајци: "Мама, волео бих да умрем. Не плашим се смрти, само се бојим шта ће ови да нам ураде". Ово јагње принето је, у име свих православних Руса, на жртвеник Божији - као жртва за грехе народа, огрезлог у таму и безбожје, народа који скоро ништа није учинио да би заштитио помазаника Господњег и његову породицу.

1./14. јула 1918, по допуштењу Јуровског, команданта большевика који су чували Цара, у дом Ипатјева, где су Романови били смештени, дошао је свештеник Јован Сторожев са ђаконом, да би одслужили службу. Пошто је протојереј Сто-

рожев и раније долазио, приметио је неку чудну промену код Царске Породице: они, који су скупа певали у току богослужења, сада су ћутали. А када су, уместо да прочитају молитву "Со свјатими упокој", свештеник и ђакон, ни сами не знајући зашто, исту запевали, са запрепашћењем су установили да су Цар и његови клекли и да се на коленима, с дубоким умилењем, моле. Тек касније, кад је чуо за убиство, отац Јован је схватио: Романови су знали да се ова молитва пева за њих.

По директном наређењу Лењина и Свердловва, у ноћи 4. 17. јула стрељана је Царска Породица: Николај II Романов, његова супруга Александра, царевић Алексеј, царевне: Олга, Татјана, Марија и Анастасија, као и слуге које су остале верне помазанику Господњем до смрти: лекар Боткин, собарица Демидова, лакеј Труп и послужник Харитонов. Стрељање су обавили странци - Јуровски, Јеврејин, још претходно је свим Русима одузео оружје или их послао на друге дужности. Бољшевици су пуцали из револвера, немилосрдно. Велика кнегиња Анастасија била је само рањена. Њу су зверски убили бајонетима. Кад се овај крвави пир завршио, тела су спаљена и бачена у Ганинску јаму, а затим је на њих сипан креч, да би се затрли трагови злочина. Убице су новост јавиле Лењину и Свердлову. Бољшевици су касније саопштили да је, због "контрареволуционарне делатности", убијен само Цар Николај II; али истина се брзо прочула.

Кад су трупе белих, које су се бориле против бољшевичких хорди, ушле у Јекатеринбург и ослободиле га, трагови злочина били су још свежи. У приземљу Ипатијевог дома, у соби у којој је убиство извршено, нађени су царском крвљу исписани црномагијски симболи који су указивали на чињеницу да је убиство имало ритуални карактер - обезглављивања Русије као православног Царства, последњег у свету. Такође, није било ни мало случајно што су Романови стрељани у кући извесног Ипатијева: 1613. се руски народ, преко својих најбољих црквених и друштвених делатника, заклео на верност лози Романова управо у Ипатијевом манастиру. Што се Јекатеринбурга тиче, он је добио име наредбодавца убиства - Свердловск. Траг зла нечовештвом

смрди и до наших дана. Онај који је срушио кућу у којој је убијен последњи руски Цар, зато што је постала поклоничко место где су се сабирали православни са свих страна Русије, звао се Борис Јељцин. Рушење је обавио као шеф уралског обласног комитета КП СССР 1977. године.

Што се убица тиче, они су казну доживели још на земљи. Свердлов је отрован шест месеци после убиства Романова, а Лењин је умро у мукама сифилистичног лудила.

Због велике побожности и честитости, као и због хришћански поднете жртве за добро руског народа, Руска Загранична Црква канонизовала је Царске Стратотерпце (Мукотрпце) 1981. године. У самој Русији, они су као месно поштовани свети, канонизовани на територији неких епархија Московске патријаршије, од којих је једна Јекатеринбуршка. У народу је, пак, поштовање Цара Николаја и његове породице изузетно велико, и православни се моле Светим Царским Новомученицима да их заступају пред престолом Божјим. Од чуда која су се тим молитвеним заступништвом збила навешћемо само једно, које се није десило Русу, но Шпанцу (1989).

48-годишњи Шпанац из Барселоне, Матео Гратакос Вендерел, неколико година тешко је патио од болова у пределу бубрега. Сва испитивања су показивала да је "здрав", и лекари су га убеђивали да умишља. Једне ноћи, кад су болови постали неиздрживи, он је, на граници очајања, почео да се моли Цару - Мученику да би га овај заступао пред Господом. Иако још није био православан, Матео је у свом дому имао Цареву иконицу, знао је његов живот и поштовао га. Те ноћи било му је лакше, а сутрадан је, на новом прегледу, откривено да је заиста болестан, и да има камен у бубрегу, који до тада лекари нису били у стању да нађу. У току наредних месец дана Матео се молио Цару и камен је био излучен без икакве хируршке интервенције. После овог догађаја, Матео је прешао на Православље.

Сабравши се, као усрдни мученикољупци око новозасјале звезде Руске Цркве, о ономе који се својом вером и трпљењем уподобио Светима Борису и Глебу, рецимо и следеће:

Велики слуго и угодниче Бога Живога, новомучениче Царе Николаје! Као Цар Сверуски и Самодржац, ти беше скроман и смеран животом својим. Хотећи испунити заповест Христову, ти, први од свију, јавио си се свима слуга, и, дивом духовним будући, срцем се нађе као дете, еда би приобрео Царство Небеско. Стога и ми, дивећи се блаженом смирењу твоме, кличемо ти овако:

Радуј се, кротки и тихи Царе!

Радуј се, пред Господом смерно си ходио!

Радуј се, животом својим гордост демонску победио си!

Радуј се, престо земаљски престолом небеским заменио си!

Радуј се, душо голубија, незлобиви и благи!

Радуј се, јер се земаљског одрече да би небеским живео!

Радуј се, страдалниче све земље руске!

Радуј се, Свети Царе Николаје, верни слуго Бога Живога!

На крају, одмуцавши ово неколико речи о животу и подвизима благоверног руског цара Николаја II Романова, благодаримо Господу, Цару над царевима, Који нас је Крстом Својим научио да се Царство Његово, Царство вечне љубави и правде, задобија жртвом. Амин.

ПРЕПОДОБНОМУЧЕНИЦА ЈЕЛИСАВЕТА – ЦВЕТ ХРИШЋАНСКОГ МИЛОСРЂА

Ова блажена родила се у породици великог херцога хесен-дармштатског 1864. и добила је име Ела. Њена мајка била је кћи енглеске краљице Викторије. Добивши добро световно образовање, Ела је израсла у лепу и мудру девојку, која је са свих страна примала брачне понуде. Одбила је, између осталих, и руку немачког престолонаследника Вилхелма, који је у то време био студент. По промислу Божјем, заволела је Великог кнеза Сергеја Романова, сина руског Цара Александра II Ослободиоца и удала се за њега, отишавши из Немачке у Русију. Касније ће се њена млађа сестра Аликс удати за Цара Николаја II Романова, прећи у Православље и добити име Александра Фјодоровна; Господ је обе сестре благословио мученичким подвигом...

Ела је у Русију донела не само своје породичне драгоцености, него пре сву своју чисту и непорочну душу. Са супругом је живела срећно и спокојно, иако нису имали деце.

Четири године после венчања, ишли су на поклоњење хришћанским светињама у Јерусалим. Ела је нарочито била ганута у Гетсиманском врту, где се Господ молио Своме Оцу уочи Голготске Жртве. Ту се налазио храм - задужбина лозе Романових, посвећен Светој Марији Магдалини. Храм је био тако леп, да је Ела изразила жељу да у њему буде сахрањена. Та кнеги-

њина реч остала је запамћена, и на чудесан начин касније се и остварила.

Једина сенка на браку између Сергеја и Еле била је чињеница да она није примила православно Хришћанство, него је и даље била у протестантској јереси, у којој је рођена. Иако је посећивала православна богослужења, и често разговарала са духовницима, она није могла да схвати где је пунота Истине. Велики кнез Сергеј стрпљиво је чекао да је Господ призове и умудри. И доиста, док је једном била на молитви, кнегиња је појмила да је Православље - пут спасења. Обавестила је своју родбину да ће примити веру свога супруга, веру Апостола и Светих Отаца. Сви, осим њене баке, краљице Викторије, били су против тога, али је Елино срце Христос заувек запленио. Крстила се и добила име Јелисавета, по матери Светог Јована Крститеља и Претече Господњег. Искрено примивши веру, Јелисавета је духовно узрстала и много је помогла својој сестри Аликс да прими Православље, што је био неопходни услов да би била руска царица.

Међутим, 1905. збило се нешто што је дубоко потресло Јелисавету Романову. Њеног супруга, московског губернатора, убио је терориста Иван Каљајев. Бомба коју је овај бацио, уз покличе: "Доле цар! Живела револуција!", разнела је кнеза Сергеја; нетакнуто је остало само лице. Атенат се збио у близини њихове породичне палате: препуна бола и чемера Јелисавета је, у кућној хаљини, излетела из дома и почела да остатке тела свог супруга сабира у крило. Скамењена од јада који ју је заде-сио, ишла је иза носила на којима су били Сергејеви посмртни остаци. Унели су га у храм великог Чудовог манастира и ставили пред амвон. Док је трајала заупокојна служба, Света Јелисавета је ничице лежала крај ковчега, и усрдно се молила Богу за покој његове душе. Затим је, кад је сазнала да се тешко рањени слуга њеног супруга налази на самртној постељи, скинула са себе црнину и отишла му у посету, рекавши му, да би га обрадовала у последњим тренуцима живота, да је Кнез преживео.

Док се молила за душу свог супруга, схватила је да јој муж нешто поручује. После дугих и усредних прозби да јој се

открије о чему је реч, увидела је да је муж тражи од ње да се побрине за душу његовог убице. Испуњавајући његову жељу, подвижница је кренула у тамницу у којој је био Каљајев. У почетку он је одбијао да је прими и да разговара с њом; она му је донела Еванђеље и иконицу за ношење око врата. Терориста је, као безбожник, одбијао то да узме, али је, пред стрељање, по молитвама преподобне доживео обраћење: ставио је иконицу на груди и с њом и умро. Толико је љубав Свете Јелисавете била силна, да је чак и срце окорелог убице учинила срцем човека!

Крајем 1906. велика кнегиња је решила да се замонаши и да подигне манастир чија ће основна делатност бити помоћ убогим, болним и ништима, којих је, због општег сиромаштва, било много. Своје имање је поделила на три дела: нешто је оставила у ризницу Царске Породице, нешто поделила родбини, а највише је наменила управо за зидање обитељи. Да би остварила своју намеру, распродала је и све уметничке слике и остале породичне драгоцености. На Великој Ординки у Москви купила је имање с четири зграде и великим вртом. Манастир је посвећен Светим Мироносицама Марти и Марији, сестрама Четвородневнога Лазара, кога је Господ васкрсао из мртвих. Сестринство је било устремљено ка двоструком циљу: служење Господу, Женику Небеском, кроз служење свом ближњем - дакле, служење Мартино; и служење Христу кроз молитву и рад над собом - служење Маријино.

9. априла 1910. епископ Трифун је у храму Свете Марте и Марије благословио седамнаест сестара обитељи на челу са игуманијом Јелисаветом на подвиг ношења светог крста милосрђа према невољнима овога света. Јелисавета Фјодоровна је свукла црнину, знак своје жалости за супругом, и обукла монашку одећу, окрећући се још узвишенијем служењу Богу. Сабравши своје сестре, игуманија им је саопштила: "Ја остављам сјајни свет, у коме сам заузимала сјајан положај, али заједно са свима вама улазим у један много већи свет - у свет сиротиње и страдалника".

Дан у Светој Марто-Маријинској обитељи почиње у шест изјутра. После јутарње молитве у болничком храму, пре-

подобна Јелисавета издавала је задатке за тај дан. Сестре које нису имале обавеза остајале су на Божанственој Литургији. Обедовало се уз читање житија светих. У пет поподне служено је бденије, а у девет увече заједничка вечерња молитва, после које су се сестре, добивши благослов настојатељице, разилазиле у своје келије. Два пута недељно духовник обитељи је са сестрама беседио на еванђелске теме, а свака од монахиња је у било које доба могла да иде игуманији или духовнику по савет и на разговор.

Све сестре обитељи милосрђа су, под руководством преподобне Јелисавете, ишле на курс основних медицинских знања. Та знања била су им неопходна приликом посећивања сиромашних делова града, и у случају да је потребно указати прву медицинску помоћ. Сестре, пак, које су радиле у болници, пролазиле су посебне медицинске течајеве. У болници није било много пацијената, јер је настојатељица сматрала да је основни задатак сестринства посећивање сиромашних и болесних на местима њиховог становања, где им се указивала како духовна, тако и материјална помоћ. Болница Марто-Маријинске обитељи сматрана је најужоритијом у Москви, и тамо су слали најтеже случајеве из осталих болница. Ту су радила, потпуно бесплатно, тридесет четири лекара, а апотека је лекове за сиротињу издавала такође не наплаћујући их. Преподобна Јелисавета је при манастиру устројила прихватилиште за девојчице, које су припремане да постану монахиње. Ако би се одлучиле за нешто друго, медицинска знања која су ту стицале корисно су им служила у избору занимања. За жене и девојке, раднице у фабрикама, које су биле неписмене и полуписмене, Света Јелисавета је основала школу; постојала је и народна библиотека, а уз све то свакодневно је сиротињи издавано по триста бесплатних obroka. Да није дошла револуција, ово сестринство, које је већ јако утицало на руско друштво, сигурно би постало образац за настаanak читавог низа сличних обитељи. Преподобна Јелисавета и њене сестре су се као ангели разлетеле по Москви, залазећи у њене најбедније кутке и помажући људима који су, због живота у страшним условима сиромаштва, изгубили скоро све човечанске црте. За њих није било ничега

тешког и немогућег: уздајући се у молитве Светих Мироносица, сестара Лазаревих, оне су хитале да своја кандила испуне јелејем Духа Светога, приобретавајући Га милосрђем и усрдним служењем Богу и ближњима.

Када је избила револуција, Преподобној Јелисавети је нуђено да бежи из Русије, али је она то мирно одбила, будући свагда готова на смрт и муке у сведочењу Еванђеља. И заиста: гетсиманска чаша страдања и голготски подвиг није мимоишао ову дивну слушкињу Божју. Бољшевици, који су на сваки начин настојали да побију чланове Царске Породице, ухватили су Свету Јелисавету са још неколиким Романовима, кнежевима Константином, Јованом, Игором и Владимиром. Уз њу је била и једна сестра обитељи Света Марте и Марије, њена келејница Варвара, која је верно пратила своју игуманију, удостојивши се заједно с њом мученичког венца. У ноћи 18. јула 1918., дан после убиства Цара - Мученика Николаја II с породицом у уралском граду Јекатеринбургу, узници су доведени до села Сињачихи, 18 километара удаљеног од градића Алапајевска. Био је празник Светог Сергеја Радоњешког, сверуског чудотворца и небеског покровитеља Јелисаветиног покојног мужа. Ту, где су Романови били обречени на смрт, налазило се напуштено рударско окно. Чекисти су решили да своје жртве баце у јаму дубоку шездесет метара, чији су зидови били пуни оштрог камења и дрвених греда, остатака рудничког комплекса. Целати су узнике довели до јаме, а затим су, ругајући им се, и тукући их кундацима, почели да их бацају у понор. Тај свирепи обрачун био је тако страшан да неки од учесника нису могли да издрже: двојица месних бољшевика - убица су ускоро полудели.

Један сељак, који је све то гледао, од Бога је био одређен као сведок свештеног страдања Нових Страстотерпаца. Прва је у јаму бачена Света Јелисавета. Она се гласно молила и крстила, говорећи: "Господе, опрости им јер не знају шта раде". За њом су, живе, у јаму бацали и остале, осим великог кнеза Сергеја Михајловича, који је покушао да се бори са целатима и због тога стрељан на лицу места. Када су жртве пале у јаму, чекисти су

бацили за њима много ручних бомби. Хтели су да јаму затрпају и свој злочин прикрију. Међутим, само један од мученика убијен је бомбом. Сви остали су умрли од великих мука глади, жеђи хладноће и рана, које су у паду задобили.

Света Јелисавета није пала на дно јаме, него на испуст, који се налазио на дубини од петнаест метара. Крај ње су нашли великог кнеза Јована чија је рањена глава била увијена завојем начињеним од Јелисаветиног апостолника. Сељак, сведок злочина, чуо је како Преподобна поје Херувимску песму и крепи остале речима утехе све док јој се душа није растала од тела, да би отишла у рајске обитељи и примила мученички венац, придружујући се херувимским хорovima пред Престолом Божјим.

Ослободилачке војске "белих" су тела мученика извадили из јаме, а мошти Светих подвижница Јелисавете и Варваре ношене су из Русије, преко Далеког Истока, све до Јерусалима, где су смешетене у цркву Свете Марије Магдалине у Гетсиманији, исту ону за коју је Новомученица Јелисавета пожелела да јој буде место упокојења, још док је била млада невеста. У априлу/мају 1982, у присуству Свјатјешег Диодора, Патријарха Јерусалимског, отворен је њивот с моштима Велике Кнегиње. Све се испунило миомирисом који је, сведоче присутни, био "мирис меда помешан с мирисом јасмина". Мошти Новомученице биле су нетрулежне. Најбоље су се сачувале ноге, којима је она ишла у помоћ сиротињи и болесницима. Господ је и на тај начин прославио своју угодницу.

Руска Загранична Црква канонизовала ју је 1981, са осталим Новомученицима и Исповедницима земље руске, а када је пао комунизам, то је учинила и Московска Патријаршија.

Света новомученице Јелисавето, моли Бога за нас!

О СМИРЕНОМ ПОДНОШЕЊУ ПАТЊИ Поуке у Христу благоверне царице—Мученице Александре Романове

"Како се осећам старом, али осећам се и као мајка те земље (Русије, нап. прев.) и страдам, као за своје детенце, без обзира на све садашње ужасе и све грехове... немогуће је из мога срца ишчупати љубав према Русији, без обзира на стравичну неблагодарност према Господару (Св. Цару Николају, нап. прев.), која ми кида срца - али знам да у томе не учествује цела земља. Ово је болест, после које ће она бити још снажнија. Господе, смилуј се и спаси Русију." (20. децембра 1917.)

"Кад вас укоревају - благосиљајте, кад вас гоне - трпите, кад хуле тешите се, кад злослове - радујте се (речи су од оца Серафима).

"Све је могуће поднети, ако Њега (Бога) осећаш у близини, ако си свестан љубави Његове, ако Му у свему чврсто верујеш. Корисна су тешка искушења, она нас припремају за други живот, за далеко путовање. Сопствена страдања лакше је подносити него гледати невоље других, а не бити у стању да им се помогне. Чitam много Еванђеље и Библију, пошто се припремам за часове са децом, и то је, скупа са њима, веома велика утеха... Богу вечно треба благодарити за све што нам је дао, а ако је нешто и узео, то ће, можда, ако без роптања све поднесе-

мо, после свега бити још светлије. Свагда се треба надати. Господ је тако велики, и треба се само молити, молити, неодступно Га просити да спасе драгу Отаџбину. Она је почела да се руши тако страшно, тако брзо за веома кратко време. Али онда, када се све буде чинило тако лоше, да горе не може ни бити, Он ће јавити милост Своју и све ће спасити. Како и шта, то је само Њему знано... Мада је сада тамно и мрачно, али сунце јарко обасјава природу и даје наду да ће бити боље. Видите, ми веру изгубили нисмо, и надам се никад ни нећемо, она и само она даје снаге и крепост духа да се све поднесе. И за све треба благодарити, јер је увек могло да буде и горе...(28. мај 1917.)

"У молитви је утеха; жалим све оне који сматрају да није "у моди" молити се, да то није неопходно. Чак ни не схватам због чега они живе. Духовни свет је далеко од њих, све је пука таштина. Зато нам је све лоше и кренуло. Он (Бог, нап. прев.) не може благословити и дати успеха таквима. Сви су забравили на Отаџбину и на правду. Живе лажно, мисле само о сопственим задовољствима. Неизмерно је тешко гледати страдање и погибију народа драге земље, али Христос неће оставити Своје, неће невинима дати да изгину. Саблазни свуда, разарање свуда, тама све покрива, зазорно је и срамотно, до чега се за тако кратко време дошло. Зар њихова савест још спава? А кад им дођу последњи тренуци, кад предстану Страшном суду... желела бих да им довикнем: "Будите се, душе изгубисте". Пролази кратко земаљско постојање, а шта их тамо чека? Милосрдни Господе, сажали се над Отаџбином, не дај да погине под јармом "слободе"... (27. децембар 1917. год.)

"Ко сада не страда? Колико се суза и молитава, јаука и ридања уздиже сада небесноме Творцу! Зар Он неће услишити вапаје? Да, услишиће и послаће утеху, крепост духа, смиловаће се. Многострадални Јов је морао толико да претрпи, а сад је наш час дошао, и сва Русија страда од утицаја зла, "бесова", другим речима - ђаво је збунио умове, саблазни заблуделе. Али ће то проћи у своје, нама смртнима непознато, време. Народ носи тешко бреме: све што су му обећали и што је немогуће оствари-

ти, обмана је од самога почетка. Боже, спаси и услиши наше молитве са сузама" (18. децембар 1917. год.)

"Ускоро ће пролеће и у срцу је радост. Крсни пут, а затим - Христос воскрес! Има скоро годину дана како се растадосмо, али шта је време? Ништа. Живот је - таштина, сви се припремамо за Царство Небеско. Све човеку могу узети, али душу нико не може, мада ђаво прати на сваком кораку, лукави, но ми смо дужни да се храбро боримо против њега: он боље од нас познаје наше слабости и њима се служи. Наше је дело, међутим, да будемо на стражи, да не спавамо, него да војујемо. Сав живот је - борба, иначе не би било подвига и награде. Сва су искушења, Богом послата, допуштена - да би нас привела бољем; свуда видиш руку Његову. Људи ти чине зло. Прими то без роптања: Он ће ти послати ангела - чувара, утешитеља Свога. Никад ми нисмо сами, ту је Он - Свудаприсутни - Свезнајући, Он - љубав сама. Како да Му не верујемо! Сунце јарко сија, мада свет греша, мада царују тама и зло, али сунце сија; само треба очи отворити, двери душе држати отворенима, да бисмо зраке тога сунца примили. Ми Га волимо, дете моје, и знамо да "тако и треба". Само још претрпи, душице, и проћи ће страдања ова, а ми ћемо заборавити муке, и за све ћемо после благодарити. Ово је велика школа. Господе, помози онима који љубав Божију не пуштају у окорела срца, који све виде у лошем светлу и не труде се да схвате како ће све то проћи; не може друкчије - Спаситељ је дошао, дао нам пример. Ко иде Његовим путем, путем љубави и страдања, схвата сву величину Царства Божијег. - Не, ми морамо схватити да је Бог изнад свега и да Он жели да нас кроз страдања Себи приближи. Волите Га више и силније од свих и од свега. Али моја Отаџбина - Боже мој, како је волим свим бићем својим, и њена страдања причињавају ми садашњи физички бол. Ко Русију приморава да страда, ко лије крв њену?... Сопствени синови њени. Боже мој, какав је то невероватни ужас". (2. март 1918. године)

"Претрпи, рођена земљо, и добићеш венац славе. Награду за сва страдања. Дешава се, осећам близину Божју,

тишину, и светлост сија у души. Сунашце светли и загрева и пролеће обећава. И пролеће ће доћи и обрадоваће нас и исушиће сузе и крв који су поточима текли несрећном Отаџбином. Боже, како ја волим своју Отаџбину са свим њеним недостацима! Ближа ми је и дража од много чега другог, и свакодневно славим Творца што нас је овде оставио, а није нас даље негде послао. Веруј народу, душице, силан је он и млад, као восак у рукама. Зле су га руке дограбиле - и царује тама и анархија; али долази Цар славе и спасиће, укрепиће, умудриће сломљени, обманути народ. Ево и Великог Поста! Очистимо се, измолимо за себе и за све опрштај греха, и он ће нам дати да широм Свете Русије запевамо: "Христос Воскресе!" Да припремимо срца да бисмо Га примили, отворимо двери душа наших; да се усели у нас дух бодрости, смирења, трпења и љубави и целомудрености; одагнајмо мисли које долазе да би нас кушале и смућивале. Станимо на стражу. Горе имајмо срца, дух ослободимо и олакшајмо да би дошао до неба, примимо бакљу светлости и љубави и понесимо је у својим душама. Одбацимо старог Адама, обуцимо се у ризу светлости; стресимо световну прашину и припремимо се за сусрет са Небесним Жеником. Он вечно страда за нас и са нама и кроз нас; зато што нам Он и даје руку помоћи, поделимо са Њим сва страдања од Бога нам послата без роптања. Зашто ми да не страдамо ако је Он, невини, безгрешни, вољно пострадао? Искупимо и ми своје многовековне грехе, омијмо у крви све мрље које су запрљале наше душе. О, дете моје рођено, не удем да пишем, мисли ми лете брже од пера. Опрости све грешке и удуби се у моју душу. Желим да ти предам сву унутрашњу радост и тишину, којом је Бог испунио душу моју - зар то није чудо! Зар у томе није чита Божија близина? Бесконачна је несрећа - све што ја волим, страда, неизбројни су ужаси и патње, али Господ не допушта чамотињу: Он чува од очајавања, даје снаге, уверености да има светле будућности још и на овом свету" (13. марта 1918. год.)

"ИЖЕ ХЕРУВИМИ"

О светости руске царске породице

У закључку своје књиге "Судска истрага о убиству руске царске породице", судија Соколов исповеда заједничку кривицу већине царевих сарадника: "Затровани распућинизмом, тим производом непријатељске пропаганде, ми смо поверовали да је царева власт - сила која је толико пута спасла Русију - била извор зла. И тако смо удруженим напорима устали на цара. Али када је покрет једном узео маха, ми више нисмо били кадри да му одредимо правац и нисмо могли да изменимо ни јоту у природном и неизбежно свирепом току догађаја".

Признањем да кривицу за догађаје не сноси сам цар, Соколов није желео да сакрије царево личне мане ни порекне његове политичке грешке. Трагедија је била у томе, што су код Николе II и те политичке грешке увек потицале из племенитих побуда. Цара је можда најбоље окарактерисао Француз Жилијар, који је годинама живео у његовој близини: "Никола II био је скроман и бојажљив; он је сувише сумњао у себе: отуда све његове несреће. Његов први утисак (о људима и догађајима - нап. пр.) је најчешће био оправдан; невоља је што му се он ретко подавао, баш због тог неповерења према себи самом. Он је тражио савете људи које је сматрао позванијим од себе. Од тог тренутка он више није господарио питањима, она су му измицала; оклевао је између супротних мишљења и обично би усвајао она која су била најопречнија његовим сопственим схватањима.

Царица је познавала царев неодлучан карактер. Сматрала је, као што смо видели, својом светом дужношћу да га помогне у задатку који му је био постављен. Њен утицај на цара био је врло велики и скоро увек штетан. За њу се политика сводила на питање осећања и личности; она је често била ношена својим симпатијама и антипатијама уколико није била подложна упливу околине".

Жилијаров портрет је непотпун, зато што он заборавља једну битну црту императорову која свакако није мање важна од његове бојаљливости: витешко осећање части и својих моралних обавеза. Због тога ће он одбити и саму помисао на сепаратан мир са Немачком, мада је то, 1917. године, био једини спас за Русију и за династију Романова. Упркос клеветам руских политичара и сумњичењима Савезника, он ће до краја остати веран задатој речи. У своме опроштајном писму армији, објављеном 21. марта 1917., после његове абдикације, цар позива војску да истраје у борби до крајње победе.

Горњи наводи показују да има чињеница о којима историчари, у својој скоро једнодушној осуди Николаја II, нису довољно повели рачуна. Доћи ће време када ће о њему постати могућа објективнија анализа. Али нас тренутно пре свега занима Никола II као духовна личност.

На повратку у Царско Село, цара је чекао изненађујући пример људске беде. Кад је сишао на станицу, његови дворјани и официри су се пред њим разбежали куд који. Чувши да је цар абдицирао, бојали су се да ће их он препознати и затражити од њих да остану у његовој пратњи. Поред издајства, мораће свакодневно да трпи простаклук својих чувара и најгора понижења. И привремена влада Керенског и бољшевици старали су се да чување цара повере бившим криминалцима и грубијанима. Од Царског Села, преко Тоболска до Екатеринбургa, Керенски, а затим бољшевици, старали су се да непријатности затвореничког режима расту crescendo, да царевој породици буде све теже и горе. Најчешће понижење састојало се у одбијању стражара да цару отпоздраве или прихвате пружену руку. Једнога од њих цар је

ухватио за рамена и упитао га, гледајући га с благим осмехом право у очи: "Пријатељу, зашто то чиниш?" Он је увек покушавао да са официрима и војницима који су га окружавали поведе срдачан разговор. Када су у Екатеринбургу војнике заменили фабрички радници, сваки такав царев покушај био је дочекиван презривим ћутањем или грубом псовком. Но то је био само један вид понижења. Упади војника у собе царске породице, крађе, забрана похађања цркве, ношења еполета и черкеске каме долазиле су једна за другом да му загорчају живот. Стање се нарочито погоршало кад је команду у дому Ипатјева преузео Авдејев, бравар из Перма, са фабричким радницима. Више пута Авдејев је обилазио царску породицу мртав пијан, вичући као бесомучан и једанпут се после такве сцене стрмоглавио низ степенице. Цар је све подносио мирно и без роптања. Жилијар тврди да се молио за своје непријатеље и да се, у своје време, побожно крстио кад је свештеник на литургији помињао Привремену владу. Само једном је подигао глас, кад су Авдејев и Дидковски, вршећи претрес над царицом, овој из руку отргли лепезу. "До сада смо имали посла са поштеним и васпитаним људима" - опоменуо их је цар. "Ви заборављате да сте обичан сужањ" - одговорили су му. Авдејев се није смирио док цара једном није ударио лактом по лицу, кад је овај седео за столом.

Нису била поштеђена ни царева деца. Царевића је нарочито мучило кад су стражари пред њим вређали цара, али ови ни њега самог нису остављали на миру. У Царском Селу се расплакао кад су му војници отели пушку, мада је то била само играчка, а не оружје. Најтеже су га уцвелили кад су убили две његове припитомљене кошуте које су слободно трчале по парку. Из чисте обести, војници су у Тоболску пијучима разбили "ледено брдо" које су цар и људи из његове пратње у затворском дворишту направили, да би деца могла да се клизају и санкају. Цар је сину такође био направио љуљашку, али је морао сам да је уништи, због скарадних написа који су на дасци били урезани војничким бајонетима.

Наравно да је, раније или касније, садизам тамничара морао изабрати цареве ћерке као привилеговане жртве мучења.

Жилијар овако описује Олгу, Татјану, Марију и Анастасију: "Оне никад нису отишле на бал, једва да су учествовале на два вечерња пријема код своје тетке, велике кнегиње Олге Александровне. Од почетка рата, оне су имале само једну мисао: да олакшају бриге и зебње својих родитеља које су окружавале својом љубављу и доказима најделикатније пажње". Својом веселошћу, урођеном добротом и једноставношћу, те девојке су стварале радост у кући, чак и у најтежим данима царске породице. Док су породицу чували прави војници, многи од њих нису могли одолети скромности и природној љупкости великих кнегињица, па су се према њима углавном односили пријатељски и с поштовањем. Али кад су војнике заменили радници из фабрика Злоказов и Сисерт настали су и за те девојке црни дани. Осим погоршане хране и забрањене шетње, што је био заједнички удес целе породице, кнегињице су биле приморане да спавају на патосу и стражари су их гонили у било које време дана да им свирају на клавиру. У ходнику који је водио у тоалет, стражари су покривали зидове безочним изјавама и порнографским цртежима. Принцезу која би се у тој одаји тренутно налазила, стражар испод прозора је питао шта унутра ради, правећи непристојне примедбе, док се други стражар ослањао леђима на врата, као да жели да их провали. Али упркос свему, царење ћерке су остале подједнако мирне и љубазне, чистог тела и душе, чврсте у вери до последњег даха. Шеф смене страже, Јакимов, сведочи да је из куће до њега често допирао звук хармоничних гласова који су певали религиозне песме. Не сећа се које су то песме биле. Само је распознавао кад је породица певала "Иже херувими".

Стога Жилијар каже: "Вера је подржавала на изванредан начин храброст заточеника. Они су сачували ту дивну веру којој су се већ у Тоболску дивили чланови њихове пратње и која им је давала снагу и спокојство у патњи. Они као да су већ били изван овог света". Није онда чудо што су људи и жене из њихове пратње били спремни да с њима поделе мучеништво и поћу у смрт. Генерал Татишчев, из царске пратње, поверио је Жилијару: "Ја знам да се нећу жив извући. Само једно желим, а то је

да ме не раставе од цара него да ме пусте да с њим заједно погинем". Ипак су и њега и принца Долгоруког од цара раставили и стрељали их у близини Екатеринбургске тамнице. Грофицу Хендрикову и Госпођицу Шнајдер одвели су у Перм и тамо стрељали, као што ће у околини Екатеринбурга стрељати лакеја Ивана Сједњева и верног морнара Нагорног који је годинама болесног царевића на рукама носио. "Сви они - додаје Жилијар одајући им посмртну почаст - од генерала до обичног морнара, нису оклевали да жртвују свој живот и пођу одважно у смрт. Тако и тај морнар, скромни украјински сељак, који је могао рећи само једну реч па да сачува свој живот. Било му је довољно да се одрекне свога цара! Али он ту реч није изговорио". По скромности му је можда раван сам Жилијар кад то прича. Јер нису само мртви посведочили своју верност Богу и Цркви. Било је и живих који су своју верност показали пред читавим светом Жилијар је написао књигу у славу царске породице, а енглески професор Гибс је, поред написане књиге, прешао у православље и у Енглеској умро као православни монах!

Седморо царских мученика су своју светост можда још више доказали тиме што су преображавали своје непријатеље, тамничаре и гониоце, међу којима су били прави зликовци. На то јасно указује Жилијар: "Мало по мало, чувари су постајали човечнији у додиру са својим сужњима. Били су изненађени њиховом једноставношћу, привучени њиховом благошћу, освојени њиховим спокојним достојанством и убрзо су били потчињени онима којима су у своме уображењу господарили. Сам пијаница Авдејев је био разоружан толиком великодушношћу и осетио је своју бестидност. Једна дубока самилост смењивала је код тих људи првобитно зверство". Јест, злогласни Авдејев који је од мучитеља постао савезник царске породице и кришом за њу набављао млеко, због чега ће бити смењен, није био једини покајник. Керенски је временом "омекшао" бар у спољашњем понашању, а његови комесари Коровиченко и Панкратов су за царску породицу осећали искрене симпатије. Командант страже, пуковник Кобилински, ће постати прави и велики царев пријатељ. Када је

Привремена влада престала да цару шаље обећано издржавање у Тоболск, Кобилински се без царева знања задужио крупним позајмицама, да би царској породици обезбедио пристојан живот. Да је дошло до једног јединог покушаја да се цар том приликом избави, Кобилински би му помогао да побегне. Без обзира на своју сумњиву прошлост и побуде, комесар Јаковљев је заволео цара и стварно желео да га отме из руку оних који су намеравали да га убију. Чак и убица Јуровски понашао се према царској породици коректније него, понекад, сам Керенски, и допустио је да за царску породицу буде одслужена Литургија два дана уочи њене погибје. Ко зна шта се касније догодило са том мрачном душом! Тако је било са старешинама, а случајеви са обичним стражарима били су још бројнији, само што су остали анонимни. Зна се да су у Тоболску многи стари војници, који су били из војске отпуштени, дошли да се опросте и пољубе са царем. А дешавало се да чак ни большевички чувари не остану неосетљиви према царској породици.

Док Православна Црква не буде о царским мученицима рекла свој суд, остају нам, као утеха, последњи пасуси књиге Француза Жилијара, који личе на химну њима испевану: "Немогуће је да су они о којима сам овде причао узалудно претрпели мучеништво. Не знам када ће то бити ни како ће се то десити; али једнога дана, без икакве сумње, када се из свирепости буде источила сва крв због претераног беса, човечанство ће из њиховог страдања за себе поцрпсти непобедиву силу моралне обнове... Цар и царица су веровали да гину као мученици свога народа, а погинули су као мученици човечанства. Њихова права величина не лежи у престижу њиховог царског достојанства, него у прекрасној моралној узвишености до које беху постепено дошли. Они су представљали силу идеала; и самом својом једноставношћу, они су узбудљиво посведочили о чудесном душевном миру против кога никакво насиље, никакав бес не могу ништа и који побеђује саму смрт".

Нека, дакле, победа царских величанстава над смрћу буде последња реч овога сећања на њих, та победа коју су они

морали предосетити у последњем часу. Свештеник који је долазио да служи у дому Ипатјева вели да је царска породица на служби Божјој увек певала, а да је свештенику одговарао сам цар са једном принцезом која је имала леп глас. Али тога дана, 14. јула 1918. године, на опроштајној литургији, нико од њих није певао. Нама, обичним смртнима, одмах долази помисао да су можда били обесхрабрани због неких злих слутњи и предосећања. А они су ваљда престали да певају зато што су тога јутра морали зачути гласове анђела који су их већ очекивали на небесима.

*(Из књиге:
"Српска апологија Русије",
Београд, 1998.)*

КАЗИВАЊЕ О ЈАВЉАЊУ ИКОНЕ МАЈКЕ БОЖИЈЕ ДЕРЖАВНЕ

Државна икона Божије Матере јавила је себе руском православном народу 2/15. марта 1917. године, на дан одречења Цара - Мученика Николаја Александровича од престола. Ускоро је читаву Русију обишла вест да се баш у тај дан у селу Коломенском, код Москве, десило чудесно јављање нове иконе Божије Матере, назване "Државна", јер је на њој Царица Небеска била изображена (представљена) као Царица земаљска.

Околности, под којима је света икона пронађена, бејаху следеће.

Једна жена, сељанка Броњицког среза, Жирошкинске општине, село Починок, Евдокија Андријанова, која је живела у насељу Перерјев, имала је два сна: први 13, а други 26. фебруара 1917.

13. фебруара Андријанова је чула тајанствени глас: "У селу Коломенском налази се велика поцрнела икона. Она се мора узети, очистити и пред њом се морате молити".

На Андријанову су ове речи произвеле силан утисак и, пошто је била побожна, побудиле су је да се јаче моли, еда би јој се јасније указало шта је воља Божја у вези с иконом.

Као одговор на усрдну молитву, 26. фебруара Андријанова је уснила једну белу цркву. У њој је величанствено седела Жена, у Којој је својим срцем, мада није видјела Њен свети лик, Андријанова препознала и осетила Царицу Небеску. Не могући

заборавити и ослободити се својих снова, Андријанова је решила да оде у село Коломенско, да би себе умирила. 2. марта, пре испуњења хришћанске дужности исповести и Светог Причешћа, она је из Перерјева отишла настојатељу цркве у селу Коломенско.

Угледавши његову дивну цркву Светог Вазнесења, Евдокија Андријанова је одмах схватила да је то управо она црква коју је она видјела у сну.

Старешина цркве био је свештеник, отац Николај Лихачов. Свративши код њега у кућу, Андријанова му је саопштила о својим сновима и тражила савет како да поступи. Отац Николај, који се припремао да служи вечерње, позвао је Андријанову са собом у храм, показавши јој све старе иконе Божије Матере, које су се налазиле у цркви и на иконостасу. Али, Андријанова ни на једној од њих није налазила никакве сличности са иконом из сна. По савету чувара храма и још једног парохијанина, који се случајно ту задесио, отац Николај стаде да тражи икону свуда. по звонику, на степеништу, и, на крају, и у црквеном подруму. И управо, у самом подруму, усред старих дасака, разних прња и крша, у прабини, нађе велику, узану, стару, поцрнелу икону! Када су скинули са ње многолетну праšину, свима присутнима у храму указала се представа Божије Мајке као Царице Небеске, Која је величанствено седела на царском трону, у као крвљу обагреној царској порфири, на зеленом позађу, с круном на глави и скиптром и "државом" (царском палицом и куглом, које симболизују власт и достојанство монарха, нап. прев.) у рукама. На коленима њеним седео је Богомладенац благосиљајући. За Пресвету Богомајку овај лик био је необично строг. Оштар и властан био је израз њених брижних очију, пуних суза. Андријанова се с великом радошћу и у сузама бацила ницице пред пречисту икону Пресвете Богомајке, молећи оца Николаја да одслужи благодарствени молебан с акатистом, јер је она у тој икони видела потпуно обистинење својих снова.

Вест о јављању нове иконе на дан одречења Господара од Престола, 2. марта 1917, брзо се раширила по околини, стигла у Москву и почела да се шири по целој Русији. Многи бого-

мољци почели су да долазе у Коломенско и пред иконом су се десила чуда исцељења телесних и душевних болести, како су о томе сведочили они који су помоћ задобили. Икону су почели да носе у околне храмове, фабрике и заводе, остављајући је у Вазнесењском храму само недељом и празничним данима.

Знајући огромну силу вере и молитве Цара - Мученика Николаја Другог и Мајке Божије (сетимо се само храма Теодоровске иконе Пресвете Богородице у Царском Селу) - ми не можемо сумњати у то да је он умолио Царицу Небеску да на Себе преузме врховну Царску власт над народом, који је одбацио свога Цара - Помазаника. И Владичица је дошла у "Дом Богородице" (тако су многи звали Русију због огромног поштовања руског народа према Ваздајевни Марији, нап. прев.), који јој је припремала читава руска историја. Дошла је у најтежем тренутку живота богоизабранога народа, у тренутку његовог највећег пада, и примила је на Себе прејемство власти државе руске, када је сама идеја православне, самодржавне народне власти била погажена у име самовлашћа сатаниног. Отуда и онај строг, оштар, и брижан изглед Њених дивних очију, напуњених сузама гнева Божанске и Материнске љубави. Отуда се на икони и види натопљена мученичком крвљу Њена царска порфира са сузама руских Мученика које у виду дијаманта красе њену царску круну.

Символика ове иконе јасна је духовним очима: кроз небројена страдања, крв и сузе, после покајања, Руском народу ће бити опроштено и царска власт, сачувана ликом Саме Царице Небеске, несумњиво ће бити враћена Русији. Иначе – зашто би Пресвета Богородица чувала ту власт?

С радосним страхом и покајним трепетом руски народ се стао молити пред "Државном" иконом Пресвете Богородице по читавој Русији, а сама икона је, у безброј копија, украшавала све руске храмове. Појавили су се и дивни акатист и канон спевани у њену част - када би их служили, сва црква би падала на колена.

Прошло је затим свега неколико година - и најжешћа гоњења обрушила су се била на оне који су поштовали ову икону, молећи се пред њеним копијама по читавој Русији. Ухапшене

су на хиљаде верника, стрељани састављачи службе и канона, а сама икона - одузета од свих храмова. У Совјетској Русији се служба Државној икони Божије Матере служила само у катакомбној Цркви, јер су человође званичне Цркве, у страху од богоборачких власти одбијали да је обављају.

Одмах након јављања те иконе, вазнесењски женски манастир у Москви је установио, по записима својих књига, да је та икона припадала њему и да је, пред налетом Наполеонових војски, заједно с другим иконама, при евакуацији манастира из Кремља, била предана на чување у Вазнесењску цркву села Коломенско. Није у међувремену била враћена, и на њу се у манастиру и заборавило. По свој прилици, икона је доцније враћена Вазнесењском женском манастиру. Затим се налазила у Маријино-Мартинској обитељи у Замоскворечју, где је настојатељица, до своје мученичке кончине, била преподобномученица, велика кнегиња Јелисавета Фјодоровна. Икона је, после окончања безбожничког ропства, поново обретаена 1991. године.

Икона Пресвете Богородице звана "Државна" слави се 2/15. марта.

Тропар Државној Мајци Божјој (глас 4.)

Хорови ангела с умилењем Теби служе и све небеске Силе неућутним гласовима називају те блаженом, Богородице Дјево! Усрдно Те молимо, Владичице, нека пребива божанствена благодат на часној икони Твојој Државној, и светлосарни зрак славе чудеса Твојих нека исходи од ње на све, који се Теби с вером моле и кличу Богу: Алилуја.

ЧУДА СВЕТИХ ЦАРСКИХ МУЧЕНИКА

Цар Николај II – Нови угодник Божији

Једна руска богомољна бабушка се, у годинама љутих прогона Руске Цркве, много молила Светом Николају Чудотворцу за спасење Русије. Једном, у храму, пред њом се појавио Свети Николај, чудотворац мирликијски, у пратњи још неког свеца. Окренувши се молитвеници, Свети Николај јој је рекао:

- Зашто тражиш од мене? Русија сада има свог заступника, њега и моли.

Био је то Цар - Мученик Николај II.

- Ево, то је нови угодник Николај, благоверни цар мученик, свети молитвеник за Русију и за руски народ.

Русије ће ускоро поново бити

У Монморансију код Париза године 1952. А. А. Констанда, од својих средстава је саградио храм "у спомен господара императора Николаја II, целе царске породице, верних слугу њених, свих војника који су за веру, цара и отаџбину живот свој положили".

Он пише: "После освештања храма, у три часа, отишао сам у цркву да бих се усамљено помолио за спасење Русије од

сатанистичког јарма. Због Светле седмице царске двери у храму биле су отворене. Одједном, олтар се обасјао јарком светлошћу, синула је муња и чуо се глас:

- Хвала ти, мој верни и одани слуго. Русије ће ускоро бити.

Чуо сам затим и други глас:

- Сети се шта сам ти рекао 1908.: ти ћеш подићи храм на туђој земљи, а он ће бити праслика многих храмова, који ће бити саздани на земљи руској.

Затим је светлост ишчезла. Речи, које ми је рекао други глас, чуо сам од стране оца Јована Кронштатског у априлу 1908. када је он посетио нашу породицу".

Светлост понад места мучеништва

Године 1990., 5. октобра по новом календару око подне донезен је камионом метални крст који је требало поставити на месту где је убијена Царска Породица. Време је било сумрачно. На небу густе, тамне облаци. Падао је и редак снег.

Када је крст постављен, сви су, у страху, видели чудо: непосредно над крстом небо се обасјало чудесном светлошћу. Облаци су се разишли. Сунце се није видело, само округли отвор између густих облака, кроз који је луча светлости падала право на тек подигнути крст. На тлу је био круг око стотинак метара, и у пределу око крста није падао снег. Појава је трајала око пола сата, док крст није подигнут, а затим је све ишчезло. Многи који су чуду присуствовали, до тада неверујући, постали су сведоци силе Божје јављене на месту мучеништва благоверног цара и његове породице.

Касније је од крста постављеног на месту разореног Ипатјевског дома непрестано исходило мирис.

Помоћ у шуми

Евгенија Михајлова је са својом пријатељицом отишла у шуму да беру шумске плодове. Свуда је била мртва тишина и било је веома блатњаво. После дугог лутања, Евгенија и њена пријатељица су залутале. Никако нису могле да нађу излаз из очајне ситуације.

Тада се Евгенија сетила да се моли Царским Новомученицима. Почела је да вапије на сав глас: "Убијени благоверни царе мучениче Николаје! Убијена царице мученице Александро! Убијене мученице велике кнегиње Олго, Татјано, Маријо и Анастасијо! Убијени царевићу Алексеје и сви са њима убијени! Ради Господа нашега Исуса Христа изведите нас из ове мочваре. Спасите слушкиње Божје Евгенију и Љубав."

Одмах после те молитве, нешто пред њима је засјало. Светлост им је помогла да нађу пут до најближег села.

Случај са владиком Мелхиседеком

Владика Мелхиседек, који је први у Русији на својој, јекатеринбуршкој епархији, прогласио Цара и Породицу за месно поштоване светитеље, седамдесетих година био је представник Московске патријаршије у Берлину. Једном приликом, враћајући се у отаџбину, владика је собом понео много књига о прогонима Руске Цркве под комунистима од 1917. наовамо. У то време, власти су то могле да прогласе уношењем антисовјетске литературе, што је било кривично кажњиво.

На аеродрому "Шереметјево" цариници су, први пут у току неколико година од када је владика путовао у иностранство, почели да детаљно прегледају његов пртљаг. Књиге забрањене у Совјетији Владика је ставио у торбу где је било црквено одјејање, и увио их у сакос. Да су књиге нашли, владика би одмах отерали у "пензију" - у најбољем случају; у најгорем - дошао би пред

судију као антисовјетски пропагандиста. Владика се усрдно молио Богу и Цару - Мученику, кога је одавно сматрао за свеца. Цариници су прегледали предмет по предмет. Извадили су и сакос, у коме су биле књиге; прегледали су дно сваког кофера. Изгледало је као да ће све бити откривено; Владика се упорно молио Светом Цару. И Господ га је услишио: ствари су враћене тамо где су и биле, а њега су пустили у земљу.

Икона - заштитница царског дома мирише

У Дивјејевском манастиру, који је основао Свети Серафим Саровски, средином октобра 1996. замирисала је копија Фјодоровске иконе Мајке Божје, чудотворне заштитнице дома Романових. Икона се налази у храму Рођења Мајке Божје, који је, још за живота Светог Серафима, подигнут по Богородичином благослову. Икона је замирисала у време у коме се у Московској патријаршији снажније покренуло питање канонизације Царске Породице, у манастиру свеца који је рекао: "Цара који мене прослави, ја ћу прославити".

Заступник пред судијама земаљским

О овоме је сведочио Иполит, монах Зосимовске пустиње. Пре но што је отишао у манастир, живео је у породици неверујућој. Мајка вишег образовања (нажалост, комунистичког), није могла да схвати како неко сматра за свеца Николаја Романова, о коме су у школи учили као о тиранину "Николају Крвавом". Отац, такође безверник, ипак је изјавио да му је жао што су комунисти убили Цара и његову породицу. Стање у породици се погоршало кад је отац будућег монаха позван на суд, пошто се, по простоти и незнању, нашао међу некаквим криминалцима, чијој је групи требало да почне суђење. Већ је покренут кри-

вични поступак, а била су и саслушања. Једне ноћи, његов отац је уснио Цара - Мученика у униформи, високог, сјајног, плавих очију; неки, у црну мантију одевен човек, каже: "Поклони се њему, и он ће ти помоћи". Око Цара је била његова породица. Одмах после тога, отац и мајка будућег монаха отишли су оближњу сеоску цркву Светог Архангела Михаила, испричали сан свештенику, који је пристао да одслужи молебан Цару - Мученику. И чудо се десило. Била је 1993.; дошло је, свега после три - четири дана, до преврата у вези са Белим домом, и шеф обласне администрације, који је мрзео оца монаха Иполита, и желећи да га суд строго казни, био је замењен другим. Отац је изашао на суд, добио годину дана условно, а касније, једини од шесторице оптужених, потпуно ослобођен. Отац будућег монаха се Цару за помоћ обратио још једном, кад није имао семена за сетву (пошто је био земљорадник, са 150 хектара обрадиве површине, то је значило потпуну пропаст газдинства, и продају имања за дуг.) Новца да се семе купи није било. Али, Цар Николај је прискочио у помоћ. Игуман новооснованог оближњег манастира нашао је човека који је оцу будућег монаха бесплатно дао семе, и све њиве биле су засејане!

Помоћ на испиту

Светлана Александров Р. каже: "Мој рођак се уочи дана царевина (17. јула) спремао за испите из математике (алгебра и геометрија) и пао у потпуно очајање. Није могао да се спреми да положи са "одликом", а са другом оценом није могао да се упише на техничку школу. Наговорила сам га да се преда вољи Божјој и заступништву Цара-Мученика, и са речима "Господе, помилуј" да иде на испит. Сама сам, како сам могла, на Литургији умољавала Господа да, ако буде Његова света воља, помогне мом рођаку по светим Молитвама Господара - мученика. Са сузама сам молила Цара и све чланове његове породице да

умоле Господа да помилује нас грешне. Ствар је у томе што смо се моја мајка и ја веома надале да ће мој рођак, ако ступи у техничку школу, имати много мање времена да "скита" по улицама и учествује у којекаквим злим делима. И десило се невероватно: када је изабрао задатак, са теоремом о којој он није ништа знао, изгубио се. Испит му је пролазио као у сну. Није се касније сећао ни како је одговарао и каква су му додатна питања постављали, па ипак је добио највишу оцену. То је било чудо како за њега и мене, тако и за моју маму, која донедавно не само да је била безбожница, него ми је, током петнаест година, увек правила скандале кад сам ишла у цркву. Ништа - никакве речи и догађаји - није могло да поколеба њено активно богоборство. Сада она поштује Цара - мученика и моли му се са другим свецима, које зна, нарочито Светом Серафиму Саровском, и у тешким животним ситуацијама, а и редовно, и чак покушава да вери приведе моју сестру, њену кћи".

Рођење детета по молитви царским мученицима

Парохијанка храма Светог Николаја "в Пижах" (у Москви) дуго времена није могла да добије дете. Било јој је тешко због бездетног брака. Нарочито се молила Светим Царским Мученицима, знајући да су они после дугог времена добили наследника Алексеја. Једном је у сну видела Цара Николаја у расцветалом јабуковом врту, и он јој је, уз речи утехе, дао једну јабуку. Кад се пробудила, била је сигурна да ће добити дете. Заиста, тако је и било. Касније је родила још једно чедо.

Помоћ у невољи

Парохијанка храма Мајке Божје "Свих Тужних Радости" на Великој Ординки у Москви Јулијана Тељенкова, проста

полуписмена жена, цео живот је провела у служењу Господу. Она о Цару - Мученику није знала скоро ништа. Једном, када је њена породица запала у очајну материјалну ситуацију, и кад је изгледало да нема излаза, јавио јој се Цар у официјерској униформи, дао јој сребрну рубљу са својим ликом и рекао: "Одслужи ми помен, и све ће ти кренути како ваља". Од тог тренутка, све је било како треба, а старица Јулијана се молила Цару као другом Николају Чудотворцу.

Јављање свештенику

Једном сеоском свештенику из Молдавије, јеромонаху Валеријану, десило се ово. Видео је себе у сну како кади у храму, и то иконе на иконостасу, са великом вером и страхом Божјим. Међу познатим иконама, угледао је једну са које му се, као жив, обратио светац на њој изображен. Био је то Цар - Мученик Николај II, који је баћушки заповедио да му се отац моли као и другим свецима. Тек касније је јеромонах Валеријан сазнао ко је Цар Николај, чиме је његово виђење Богом потврђено.

Фотографија која плаче

У кући Евгеније Михајлове почела је да излива миро фотографија цара Николаја II. Из десног ока стално му теку сузе које миришу. Ово чудо као да показује да цар Николај II до данас плаче над распетом руском земљом.

Исцелење детета

Син Марине Михејеве од детињства је имао Бехтерјевлеву болест, што је његовој мајци прињавало огромне патње.

Једном је она уснила цара Николаја како седи наспрам ње и љубазно је гледа. Она му је рекла:

- Царе Николаје, ја вас помињем.

Он је ћутао.

Марина му је пришла ближе и рекла:

- Царе Николаје, хоће ли мом Валерију бити боље?

Цар је рекао: "Биће му боље", и ту се сан завршио.

Одмах после тога Валерије се разболео од менингитиса, и две седмице провео у несвесном стању. Лекари су рекли да неће преживети, или, ако преживи, биће тежак инвалид. Мајка је свакодневно читала псалтир за његово здравље. Одједном је све ишчезло: дечко се подигао и почео нормално да прича.

Запрепашћени лекари су, видевши чудо Божје, решили да освештају болницу. Све се десило у Вознесенску, Сумска област.

Чудесна помоћ у вези са војском

Свештеник Владимир Пересљагин из Москве је, још у раној младости, почео молитвено да се обраћа Цару Николају за помоћ у тешким животним околностима. Године 1984., 11. октобра, решавало се у војном одсеку питање да ли ће њега, који је тек завршио факултет, позвати у војску на пола године. Отац Владимир је већ био запослен, ожењен и чекао је дете. Трудноћа његове супруге била је веома тешка - имала је јаку токсикозу, а није било никог да им помогне. Отац Владимир се молио Богу да га не зову у војску, али није хтео да тражи незаконите начине да избегне војну службу.

После Литургије, на дан одлуке, свештеник Владимир је кренуо да види резултат одлуке војног одсека. У цепу је носио еванђеље са иконицама Цара Николаја и Свете Јелисавете, царичине сестре, којима се стално молио за избављење. Када је ушао у канцеларију, рекли су му да га ослобађају због здравствених разлога, иако је лекарски налаз за такву одлуку био недовољан.

Исцелење очију

Октобра 1995. лекари су саопштили старици Наталији Владимировној из града Москве да јој је очни живац тешко оболео, и да ће морати да се оперише. Њој је то било страшно да чује, али резултати испитивања су били неумољиви. Тада је она, уочи коначног прегледа пре операције, са сузама и великом вером почела да се моли Светим Царским Мученицима, чију је икону имала. Отишла је на контролу и - лекар јој је рекао да више нема ни трага очне болести!

Чуда у Ипатјевском дому

Место убиства Цара и његових десетлећима је, упркос настојањима комунистичке власти да то спрече, било циљ поклоничких путовања и молитава верујућих. Због тога су га, на крају, и уништили. Зинаида Степановна Гребенчикова, становница Јекатеринбурга, који су бољшевици преименовали у Свердловск, испричала је читав низ таквих чуда. Побожни људи су ту долазили за празнике зимског и пролећног Светог Николаја, за Васкрс, уочи 17. јула, итд. Палили су свеће, певали "Вјечнују памјат", итд. Неко је ту ставио и седам крстића, али су их комунисти склонили. У подруму где је извршено убиство налазио се стари намештај. Једна жена, која је ту радила као собарица, причала је да је из зидова подрума, где је злочин извршен, без обзира на кречење и тапетирање, непрестано истицала крв. Текла је тачно кроз рупе од метака. Причало се да се уочи великих празника, Божића, Васкрса и Тројица из подрума чује анђелско појање.

Помоћ у затвору

Свештеник Алексеј Кагирин, који је, у доба овог дешавања, 1995. године био чтец у једном од храмова Подмосковља

доживео је следеће. На прелазу од станице "Библиотека Лењина" ка станици метроа "Боровицка", сукобио се са продавцима новина, и уништио неколико примерака развратних новина "Сид-инфо". Одмах затим стигла је полиција, која је од њега тражила да плати оно што је поцепао. Пошто је он одбио, притворили су га на станици "Комсомолскаја". Старешина тог одељења полиције му је запретио да ће га послати у лудницу, и да ће тек у понедељак да га саслуша (а био је четвртак).

Оставши сам, Алексеј се растужио: сутрадан је требало да прислужује на свеноћном бденију уочи Преображења. Када је већ упао у чамотињу, почео да је да пева тропар новомученицима царске крви, и отпевао га је неколико пута, молећи се Цару и Његовима.

После пола часа, дошао је полицајац и одвео га на разговор са шефом полиције, који је малопре претио да ће га сместити у лудницу. Сада је то био сасвим други човек; рекао је да разуме његов гнев због порнографије, али - "закон је закон". Вратио му је све личне ствари, дао му да потпише неки формулар - и пустио га. Било је то право чудо Божје!

Чудо у архиву

Године 1996., 6. фебруара, по новом календару, на дан Свете Ксенија Петроградске, једна група свештеника и верника је, са дозволом управе, посетила Државни архив Руске федерације, одељење у коме се чувају личне ствари и белешке Светих Царских Мученика. У групи је био свештеник Димитрије Иљин, ђакон Александар Мумриков, уредница часописа "Держава" Људмила Кудрјавина, и други.

Када су ушли у зграду, сви су се, на другом спрату (а ишли су на четврти, где су царски предмети чували) запањили због чудесног мириса који су осетили. Питали су ђакона Мумрикова да ли је он понео тамјан, пошто су желели да одслуже моле-

бан у том одељењу архива. Али, код ђакона није било тамјана. Миомирис се и даље осећао. Испоставило се да ово благоухање допире од рукописних свезака и личних бележака Царских Мученика. Долазило је до присутних у предивним таласима. Преко десет људи сведочило је ово чудо.

**СВЕТИ
ТИХОН ИСПОВЕДНИК,
ПАТРИЈАРХ РУСКИ**

УВОД

Личност без које се не може замислити руски пут исповедништва и мучеништва свакако је Свети Тихон Исповедник, патријарх московски и све Русије. Његова душа, крилата Духом Светим, обасјала је многострадалну Родину на начин никад невиђени... Христос у овом човеку позивао је руски народ за Собом и храбрио га да се не плаши никаквог зла и муке које га на путу чекају... Пред читаоцем је животопис Свјатјешег Тихона, запис о њему Светог Јустина Ћелијског, као и посланице које је овај "витез вере" упутио како бољшевицима, тако и руском народу...

СТАРЕ ВЕРЕ НОВО ОПРАВДАЊЕ (Поводом упокојења Св. Патријарха Тихона)

Без молитвене туге ја не могу да мислим о њему. Моје сећање на њега претвара се у молитву. Он је толико узвишен да га само мисао окриљена молитвом може докучити; он је толико свет да је нескромно приближавати му се без молитве. Са Свети-тељима се општи молитвом; о њима се мисли молитвом. Мета-нишући, падајући ничице, спотичући се од слатког молитвеног замора душа треба да хита к њему - Најсветијем Патријарху, премилом Оцу Св. Тихону, незаменљивом исповеднику незамен-љивог Господа Исуса. Из чељусти христорског времена Господ га је преселио у Своју благу вечност. Свето је живео овде на земљи, то је неоспорно; свето живи сада на небу у светости прису-тачној само молитви, - то је још неоспорније. И за живота овде, он је сав био тамо. У његовом животу на земљи као да вре-мена није било, сав је био исуњен вечношћу. У узаврелим стра-стима котлу времена он је сав живео Христовом вечношћу, зато је богомудро могао водити Цркву кроз небивали на земљи пакао. Несумњиво генијални у злу, бољшевици су створили најстраш-нији пакао за Цркву Христову; у њега су бацили Св. Тихона, но он је и кроз њега прошао несаблажњен и свет, и изишао из њега чист као анђео, а они су очекивали да ће изићи као ђаво. Његов живот на земљи био је широк и дубок као Црква, и благодатан као Дух Свети. Само ће свевидеће око свезнајућег Судије на Страшном Суду моћи сагледати све његове подвиге и одмерити

неизмерну величину његову. Он је провео Цркву кроз најужасније гоњење, несравњено ужасније од Нероновог и Диоклецијановог. Јер нико до сада у историји човечанства није био тако уметнички зао у гоњењу Цркве Христове као болшевици, нико није умео тако вешто компликовати зло, згуснути га, раздражити га, обезумити га, натуткати га на све што је Христово. Они су себе осладострастили злом, и сав пакао навратили на кротког молитвеника Св. Патријарха Тихона. И он је молитвено смело прошао кроз тај пакао не поставши ђаво, већ преображавајући се из силе у силу, из анђела у арханђела, из арханђела у херувима, из херувима у серафима. Кроз чудовишно царство зла прошао је мудро као змија и безазлено као голуб. Он је ненадмашно показао да се и данас може бити не само силан вером, већ свесилан и свемоћан вером. Он је освежио Еванђеље; стара вера добила је у њему ново оправдање. Гледајући њега, човек свештено и тихо понавља за Ап. Павлом прерадосну вест: Исус Христос јуче је и данас онај исти и вавек (Јевр. 13, 8). Вера равна Петровој, и смелост исповедничка равна Петровој зрачи из Св. Патријарха Тихона: већма се треба покоравати Богу него људима (Д. А. 5, 29), - него људима који су против Бога, макар они били моћни као Сатана, и дивљи као вуци грабљиви, јер уме, јер може, јер сме слуга Христов да буде као овца међу вуцима, и да се не боји вукова, и још да победи вукове својом овчијом кртошћу.

Мрачни бог зла хтео је да предухитри Страшни Суд, да апокалиптичким ужасима застраши Св. Тихона, али се неустрашиви није дао застрашити; сабрао је све сабласти лукави дух уништења, натуткао их на Светитеља, али је Светитељ остао неслабљњен. Као на Св. Златоуста и на Св. Атанасија, тако и на Св. Тихона Сатана је ударао језивим страдањима, е да би саблазнио, ако је могуће, и изабране. Опробана је најстрашнијом пробом вера православна у личности најсветијег Патријарха Тихона, и изашла је чиста и света као Тросунчано Божанство. Ко тражи још знак за њену истинитост, за њену непобедивост, за њену моћ и свемоћ? Неће му се дати знак осим знака Исповедника Св. Тихона.

Свет који у злу лежи, и оне који су од тог злог света, непобедиви Исповедник победио је вером, јер је вера наша она победа која побеђује свет. Сатана најтеже подноси љубав човека према Христу, нарочито љубав безрезервну и бескрајну, зато је покушавао да невиђеним гоњењима, небивалим страдањима раздвоји Св. Тихона од љубави Христове. Био је кушан најлукавијим кушањима, али је остао неискушан; саблажњаван најсаблажњивијим саблазнима, али је остао несаблажњен; бијен, али је остао неубијен. Он је у свему показао као слуга Божји: у трпљењу многим, у невољама, у бедама, у тескобама, у ранама, у тамницама, у бунама, у трудовима, у неспавању, у посту, у чистоти, у знању, у подношењу, у доброту, у Духу Светом, у љубави истинитој, у речи истине, у сили Божјој, с оружјем правде и на десно и на лево, као сиромашан, а који многе обogaђује, као онај који ништа нема а све има (ср. 2. Кор. 6, 4-10). Непријатељи споља, непријатељи изнутра, а исполин вере посред њих неустрашив, видовит, који има дар Духа Светога за разликовање духова. Он је показао да Христов човек може бити свудаприсутан. Чиме? Како? - Молитвом. Као шестокрили Серафим он је молитвом обилазио све домове свих верних, сва срца православних: тешио је ожалошћене, храбрио малодушне, успокојавао неспокојне, будио на подвиг, крепио на страдање, одушевљавао на мучеништво Христа ради. Он - чудесни молитвеник земље многострадалне, земље руске... Као најбољи војник Христов трпео је зло са молитвом и кротошћу. Тајну вере чувао је у чистој савести (1. Тим. 3, 9), јер се једино тако може сачувати тајна вере. Велика је тајна побожности (1. Тм. 3, 16), велика увек, велика свуда, но неисказано велика у Св. Патријарху Тихону. Тај дивни, тај небески Христов аманет сачувао је он Духом Светим који је у њему (2. Тм. 1, 14). Иза сваког дела његовог стоји чаробни хор свих Светитеља. Све је у њему апостолски свето и светоотачки саборно. Исповедничким подвизима својим он је саборнизирало себе са свима Светима, зато је свака његова мисао православно саборна, зато сваки поступак - апостолски мудар. Његов облагодањени ум делао је из саборног ума Цркве, зато је

свака његова мисао била мисао свих Светих, мисао Св. Апостола, мисао Св. Отаца, мисао Св. Цркве. Није припадао себи, већ сав - Господу Христу. Његова неизмерна љубав према Господу Исусу може се такмичити са љубављу Св. Златоуста и Св. Гермогена. Много пута на много начина Бог је говорио нама православнима, но у последње време никада тако као кроз њега. Безрезервна вера његова постала је правило вере наше; кротост његова постала је образац кротости православне; смелост његова постала је извор неустрашивости наше. Гоњени у Русији, гоњени у Азији, гоњени на Балкану, православни, чиме се хвалите? - Св. Патријархом Тихоном! Он је постао хвала наша пред Богом и пред људима. Не треба нам ићи у назад, у остареле векове, ево - он је с нама: есе homo! У њему имамо сву раскошну даност и оправданост Православља. Он је постао оптимизам наш, оптимизам не само наш већ свих православних до скончанија века. Са њим - светим, са њим - неустрашивим, са њим - Христочезњивим, са њим - духоносним, ми ћемо кроз хиљаде година радосно хитати Страшном Суду: Господе, ево праведника нашег; Господе, ево оправдања нашег; Господе, ево оптимизма нашег; прими нас, прими нас њега ради!

МОЛИТВА СВЕТОМ ЦАРУ - МУЧЕНИКУ НИКОЛАЈУ II

О свети мукотрпче, царе-мучениче Николаје, као помазаника Свога изабра те Господ да милостиво и праведно судиш народу своме и да будеш чувар царства православног.

Царско си ово служење и старање о душама са страхом Божијим обављао.

Испитујући те, као злато у огњу, горке скрби Господ на тебе попусти, а после свега и лишење царскога престола и смрт мученичку посла ти.

Све ово кротко претрпевши као истински Христов раб, наслађујеш се сада вишњом славом крај престола Цара свију, скупа са светим Мученицима: светом царицом Александром, светим чедом царевићем Алексејем, светим царевнама Олгом, Тајјаном, Маријом и Анастасијом, и са верним слугама твојим, као и са светом мученицом књегињом Јелисаветом и свим царским Мученицима и светом мученицом Варваром.

Но, пошто имаш велику смелост пред Царем Христом, ради Кога са свима твојима ти пострада, моли се Господу да опрости народу грех што не спречи убиство тебе цара и помазаника Божијег, да избави страдалну земљу руску од љутих безбожника, страдалну због греха наших и одступништва Господом допуштеног, и да подигне престо царева православних, да нам опрости грехе наше и да управи пут наш на сваку врлину, да стекемо смирење, кротост и љубав коју ови Мученици пројавише, и

да се удостојимо Небескога Царства и да тамо скупа с тобом и свим светим Новомученицима и Исповедницима руским прославимо Оца и Сина и Светога Духа, сада и свагда и у векове векова. Амин.

МОЛИТВА ЗА СПАСЕЊЕ РУСИЈЕ

Господе Исусе Христе, Боже наш!

Прими од нас, недостојних слугу Твојих, усрдну молитву ову и, опростивши нам сва сагрешења наша, помени све непријатеље наше, који нас мрзе и гоне, и не узврати им по делима њиховим, него их по великој милости Својој обрати: неверне правоверју и побожности, а верне да се уклоне од зла и чине добро. Све нас и Цркву Твоју Свету свесилном крепошћу Својом од сваке зле околности милостиво избави. Отаџбину нашу од љutih безбожника и власти њихове ослободи, а верне слуге Своје, који ти у невољи и тузи даноноћно вапију, многоболни вапај услиши, и изведи из пропасти живот њихов. Подари мир и тишину, љубав и снагу и скори мир народу Твоме, који си искупио Часном Крвљу Својом. Али, јави се и онима који од Тебе одступише и онима који Те не траже, да нико од њих не погине, него да се сви спасу и дођу до познања истине, да сви у сагласном једномислију и у непрестаној љубави прослављамо Пречасно Име Твоје, незлобиви Господе, Амин.

АКАТИСТ СВЕТОМ ЦАРУ НИКОЛАЈУ ДРУГОМ РОМАНОВУ

празнује се 04. (17.) јула

Кондак 1.

Велики слуго Божји и угодниче Цара Небескога, Свети Мучениче Царе Николаје! Као звезда нова ти си нам засјао у последње дане, добрим се подвигом подвизавајући, и царским служењем до смрти страдалничке показао се као истински праведник, љубављу ка Господу и ближњима украшен. Стога и ми, обременени многим гресима и буром искушења, са умилењем ти кличемо:

Радуј се, Свети царе Николаје, верни слуго Бога Живога!

Икос 1.

Оскудна ума и хладна срца, како да похвалимо подвиге твоје, о премудри и прекротки Царе? Шта да кажемо ми, лишени врлина, о теби, новојављеном светилу земљ пуске? Просећи твоје молитвено заступништво пред престолом Господњим, ми ти ипак овако кличемо:

Радуј се, украсе православних царева!
 Радуј се, подвижниче доброга подвига!
 Радуј се, вољи Господњој предани!
 Радуј се, усрдни молитвениње за стадо своје!
 Радуј се, тврђаво чврстога исповедања!

Радуј се, златни сасуде Духа!
Радуј се, Свети царе Николаје, верни слуго Бога Живога!

Кондак 2.

Име ти беше предсказање будуће судбе твоје, о Царе Мучениче, јер Николај значи он са народом побеђује”. И заиста, ти си победио са народом Божјим, који за Христа мучеништво прими сведочећи Га крвљу и појући Му: Алилуја!

Икос 2.

Приђите, сви мученикољубиви, да песмама похвалимо Светога цара Николаја, за Христа Господа и веру православну пострадавањем, од безаконих слугу издатог и од безбожних туђина убијеног. Сећајући се подвига његових и крви проливане за спасење Отачаства свога, похвално му узвикујемо:

Радуј се, са народом својим чашу си страдања испио!
Радуј се, са малом браћом крст си свој смирено носио!
Радуј се, венцем мученичким украшени!
Радуј се, Сунцем Правде обасјани!
Радуј се, за непријатеље своје си се молио!
Радуј се, мучитељима својим си опростио!
Радуј се, Свети царе Николаје, верни слуго Бога Живога!

Кондак 3.

Са побожном супругом својом Александром за целомудрије брачно подвизаво се јеси, живећи у доба содомских престапа. Стога пред Жеником Небеским заступај све оне који супружанску верност чувају и Њему, Чистоти нашој, певају: Алилуја!

Икос 3.

Господ ти даде чеда многа, о Свети Царе, да их све принесиш као миомирисну жртву Њему, Дародавцу. Пет најлепших цветова си исцветао, огњени грме врлине, за сваку рану Христову по један приносећи. Зато ти ми овако кличемо:

Радуј се, грано, многоплодна и свештена!
 Радуј се, родитељу и васпитачу благи!
 Радуј се, децу си своју за мученички подвиг спремио!
 Радуј се, као Авраам негда, сина си свога Господу предао!
 Радуј се, као Јефтај судија, кћери си своје Христу уневестио!
 Радуј се, скупа са њима Јагњету Божијем си се уподобио!
 Радуј се, Свети царе Николаје, верни слуго Бога Живога!

Кондак 4.

Сви су те знали као ревнитеља еванђељских закона и верног сина Свете Русије. Са народом својим у вери си узрастао, душу си Христовом Светињом хранио, блудне синове, од Бога опале, на повратак Оцу Небеском позивао, пјевајући Му: Алилуја!

Икос 4.

О , Царе праведниче, Царе добротворе, Царе ништељубиви. Родним се дрветом показао јеси, засађен крај потока љубави Божје, напајан сладошћу Исуса сладчајшег, укрепљен заступништвом свију светих. Многе се буре безбожништва и олује демонске злобе на тебе устремише, хотећи да те из корена ишчупају, али ти, у Господа укоренен, остаде непоколебљив, приневши плодове побожног трпљења. Склањајући се од жеге страсти под хладовиту крошњу молитава твојих, ми те овако прослављамо:

Радуј се, дом душе своје на Христу, камену Крајеугаономе, саздао јеси!

Радуј се, покровитељу храмова и обитељи монашких!

Радуј се, ревнитељу православног иконопоштовања!

Радуј се, славитељу угодника Божијих!

Радуј се, љубитељу свештеног предања!

Радуј се, прекрасна заставо на кули Цркве!

Радуј се, Свети царе Николаје, верни слуго Бога Живог!

Кондак 5.

Много си милосрђе показао када те замоли војвода твој да поштедиш болесног бунтовника, за кога прењклињаше рођака његова. “Не оклевајмо никад кад људски живот спасити треба”, рекао си тада, а они које си утешио помиловањем клисациху Богу, Једином Човекољупцу: Алилуја!

Икос 5.

Срце твоје заиста беше у руци Божијој, човекољупци Царе Мучениче. И када те издадоше нове Јуде, неверне слуге престола твога, и када многи, као негда апостоли од Христа, од тебе утамниченог побегоше, и када те се неки, као Петр, због страха од Јудеја, одрекоше, ти си свима праштао и за све се Христу, Распетој Љубави, молио, говорећи: “Опрости им јер не знају шта раде”. Научи и нас грешне да се себе одричемо ближњих ради и да свима од срца праштамо увреде и клевете неправедне, прослављајући те оваквим песмама:

Радуј се, престо си брату предао да би свеопште крвопролиће спречио!

Радуј се, своје си мучитеље пред Богом правдао!

Радуј се, стражаре који те као роба чуваху за трпезу ускршњу си позвао!

Радуј се, свима си опростио Васкрсењем!
 Радуј се, молио си верне слуге да се не свете због тебе!
 Радуј се, народ си руски учио да зло добрим и љубављу
 мржњом побеђује!
 Радуј се, Свети царе Николаје, верни слуго Бога Живога!

Кондак 6.

Чувши за невољу своје православне браће Срба које западни јеретици љуто притеснише, хотећи да их са земље истребе, у помоћ си им одмах похитао. И мада многи говораху да држава царства твога нама силе да војује, ти положи сву наду на Господа над војскама, кличући му са вером. Алилуја!

Икос 6.

Сећајући се речи пречистих уста Спасових да нема веће љубави неголи живот положити за пријатеље своје, презрео си савете мудраца овог света и вођен мудрошћу Божанском Царству се Небеском приволио. Дивећи се богољубљу и братољубљу твоме, у похвалу ти овако говоримо:

Радуј се, мач си у руке узео да би праву веру одбранио!
 Радуј се, чувши вапај нејачи српске на вољу њихову сажалио се јеси!
 Радуј се, земаљског царства се одрече да би млађу браћу заштитио!
 Радуј се, живот си свој принео на жртвеник љубави братске!
 Радуј се, састрадалниче немоћних и ништих!
 Радуј се, непоколебиви стубе православних народа!
 Радуј се, Свети царе Николаје, верни слуго Бога Живота!

Кондак 7.

Многа се пророчанства на теби испунише , од Бога светим људима дата, о Мучениче за правду и истину Божију, сверуски баћушка Николаје Други. Славећи Онога Који нам небеско открива на спасење душа, Цара, Правосвештеника и Пророка нашега, Господа Исуса Христа, ми Му кличемо: Алилуја!

Икос 7.

Од детињства свога за царску службу припремао се јеси и одрекавши се воље своје вољу Господњу смело си следио. Примивши у душу Завета Спасовога, ум си на небесима свагда имао и гледањем горњих красота горке дане земаљске заслађивао јеси, радујући се прореченоме о будућем страдању твојем. Помози нам молитвама у вршењу воље Небеског Оца нашег да те овако поздрављамо:

Радуј се, на Јова Многострадалнога рођени!

Радуј се, од Светога Серафима Саровскога о мученичкој слави обавјештен јеси!

Радуј се, Илиодор Глински као крвљу обливену звезду те виде!

Радуј се, од Блажене Паше још за живота као светац поштован си био!

Радуј се, архијереј Божји Макарије чуо глас небески да су због тебе греси руском народу опроштени!

Радуј се, за трпезом у Царству Божјем са Царем царева послушница Олга те угледа!

Радуј се, Свети Царе Николаје, верни слуго Бога Живога!

Кондак 8.

Новим те ковчегом Завета са Новим Израиљем учини Господ Сведржитељ, јер огњеним прстом Духа Свога на срцу

ти исписа закон љубави Своје, а сузе твоје као магла оросише земљу руску грехом упрљану, и душа ти процвета добродетелним као жезал Аронов. Уздајући се у молитвено заступништво твоје, ми Цару Небескоме кличемо: Алилуја!

Икос 8.

Много земља руска од Христа одступи, речи слугу Његових бејаху презрене, и благи се укори Божји ни у шта не сматраху, због блуда и гордости дух народа потамне. На крају допусти Господ да безумници дигну руку на помазника Његовога, еда би се навршила чаша праведног гнева Јагњетовог и да се пројави сила надања твога, које нам даруј молитвама својим, да ти усрдно певамо:

Радуј се, Авељу нови, канинском руком умучени!

Радуј се, Ноје нови, у лађи смирења одолео си потопу искушења многих!

Радуј се, Јосифе нови, од лажне браће у ропство си продан!

Радуј се, Мојсије нови, народ си страдањем својим из Египта греховног избавио!

Радуј се, Исусе Навине нови, у Обећану Земљу мучеништва ближње аси своје утео!

Радуј се, Давиде нови, мужу по срцу Господњем!

Радуј се, Свети царе Николаје, верни слуга Бога Живога!

Кондак 9.

Први цар хришћански Константин ревноваше усрдно на утврђивању Светога Православља и Господ га обдари апостолском славом. Ти пак, Саети царе Николаје, последњим царем Хришћанским будући, исту ревност у благочашчу показа и мученичког се венца удостоји. Радујући се подвигу благоверних царева својих, православни род Богу Нагрдодавцу кличе :Алилуја!

Икос 9.

Речите говорнике видимо безгласне као рибе пред тобом, о Свети Новомучениче царе Николаје, јер не могу објасне како си то и на висини престола царског пребивао и хришћанско смирење успео да сачуваш. Стога и ми, удивљени тајном смерност твоје, кличемо ти овако:

Радуј се, новим Константином у штићењу Цркве Божије јавио се јеси!

Радуј се, новим Јустинијаном у бризи за побожност истинску открио се јеси!

Радуј се, новим Владимиром у просвећивању народа свога Еванђељем показао се јеси!

Радуј се, светима Борису и Гљебу смиреним ношењем крста шподобио се јеси!

Радуј се, новим Александром Невским у борби против јеретика западних постао јеси!

Радуј се, Димитрију Донском у вери и храбрости сличан јеси!

Радуј се, Свети царе Николаје, верни слуго Бога Живог

Кондак 10.

На дан Светога Јова многострадалнога у долини суза родио се јеси да животом својим и вером мужанственом снагу трпења пројавиш. Благосиљајући Господа за све што је дао и што је узео, благодарно си Му клицао: Алилуја!

Икос 10.

Био си човек чист и праведан, богобојазнив и свакоме злу непријатељ. Желећи да сатре душу твоју, и ђаво насрну на престо и државу твоју земалјску, вихоре прогона подижући, стада верних разгонећи, потомство твоје убијајући. Ово Го-

спод допусти да би посрамио све војске бесовске, а тебе увенчао славом вишњега Сиона. Дивећи се дуготрпљењу твоме, весело ти певамо:

Радуј се, све ти се земаљско одузе да би ти се све небеско дало!

Радуј се, издани и поругани, срамотом за Христа поднетом поносан си био!

Радуј се, вером у васкрсење вечну си радост окусио!

Радуј се, ангеле си удивио мудрошћу надања свога!

Радуј се, у телу прослављеноме гледаћеш Бога отаца!

Кондак 11.

Оцем царства будући, ти, као мати истинска, у утроби моли-тава својих сав си руски народ носио, мучеништвом које си поднео за покајање га рађајући. Знајући љубав твоју и срце свежалостиво, Богу певамо: Алилуја!

Икос 11.

Са Горе блаженства виде те Свевидећи Спаситељ, духом ништега и смиренога, у плачу због многих који пропадају. Царство Небеско позва те Благ, Утешитеља Духа изобилно дарујући, а ми ти сада радосно певамо:

Радуј се, кротки, наследниче Земље живих!

Радуј се, гладни и жедни правде, благодаћу вишњом насићени!

Радуј се, чисти срцем, Бога у вечност гледаш!

Радуј се, миротворче, у Христу сине Небеског Оца!

Радуј се, прогнани правде ради, Царством Небеским обрадовани!

Радуј се, послениче Господњи, великом платом небески награђени!

Радуј се, Свети царе Николаје, верни слуго Бога Живога!

Кондак 12.

Чудо си био за живота, за мир се у свету старајући, народе непријатељске миру учећи, добру им вољу приповедајући, Бога на висинама свагда славећи, из пуна срца Њему појући: Алилуја!

Икос 12.

И у наручју Авраамовоме љубав према ближњима свагда у теби гари, да њоме чудеса потребитима чиниш. Знајући за то, просимо твоје свето старање о нама грешнима и овако ти певамо:

Радуј се, старици србској јавио си да ће за живота видети несталог сина!

Радуј се, живописцу храмовноме своју си икону открио!

Радуј се, молитвама својим помагао си подвиге новомученика!

Радуј се, избавио си козаке и нејач њихову од безбожничког окружења!

Радуј се, човеку болне утробе болест си тешку исцелио!

Радуј се, заступништвом својим препород Русије помажеш!

Радуј се, Свети царе Николаје, верни слуго Бога Живога!

Кондак 13.

О, Свети Новомучениче царе Николаје, велики и смерни угодниче Христов, прими сада ово мало молење наше у похвалу теби принесено, и помоли се Цару Небескоме за сав род православних Хришћана, да нас Господ милостиво погледа и избави од искушења и саблазни овога света, да усели у нас веру нелицимерну, наду непостидну и љубав свеусрдну, те да се свагда знамо определити за истину и правду Царства Небеског, и да у њему, заједно с тобом, кличемо Богу: Алилуја!

(Овај Кондак се чита трипут, а онда Икос 1. и Кондак 1.)

Икос 1.

Оскудна ума и хладна срца, како да похвалимо подвиге твоје, о премудри и прекротки Царе? Шта да кажемо ми, лишени врлина, о теби, новојављеном светилу земљ пуске? Просећи твоје молитвено заступништво пред престолом Господњим, ми ти ипак овако кличемо:

Радуј се, украсе православних царева!

Радуј се, подвижниче доброга подвига!

Радуј се, вољи Господњој предани!

Радуј се, усрдни молитвениње за стадо своје!

Радуј се, тврђаво чврстога исповедања!

Радуј се, златни сасуде Духа!

Радуј се, Свети царе Николаје, верни слуго Бога Живога!

Кондак 1.

Велики слуго Божји и угодниче Цара Небескога, Свети Мучениче Царе Николаје! Као звезда нова ти си нам засјао у последње дане, добрим се подвигом подвизавајући, и царским служењем до смрти страдалничке показао се као истински праведник, љубављу ка Господу и ближњима украсен. Стога и ми, обременени многим гресима и буром искушења, са умилењем ти кличемо:

Радуј се, Свети царе Николаје, верни слуго Бога Живога!

МОЛИТВА СРБА СВЕТОМЕ ЦАРУ МУЧЕНИКУ НИКОЛАЈУ ДРУГОМ

О, Свети царе Мучениче Николају Други! Пред престо Цара славе многе те врлине доведоше, многе те радосно објавише као достојнога венца мученичког, многе и премноге врлине твоје и данас те свима вернима откривају као угодника Христовог. Од свију већа, свеза савршенства, и у теби јави се љубав, због које си, огњени ревнитељу закона Божијег, и живот положио за пријатеље своје, и породицу свечасну положио ниси: царицу мудру и благу Александру, царевића јагње Алексеја, и царевне, ангелима дружбенице, Олгу, Татјану, Масрију и Анастасију. И њих си бпозвао да те следе у ношењу Крста, што укућани твоји смерно и радосно примише. Због мале браће своје, због православних Срба, ти си у рат ушао, и мач си дигао да би нејач српску заштитио, и јеретцима си војну објавио, јер хтедоше да прождеру стадо Доброга Пастира, учитеља твога и нашега. Љубављу вођен, у Царству Љубави си се обрео; праштајући свима, од Бога си опроштај грехова и награду задобио; за све се молећи, од Онога Који молитве слуша примио си благодат да и после мученичке кончине помажеш онима који те призивају.

Знајући за ово, и за много друго, неизречено и неизречиво, ми, грешници православни Срби, млађа у Христу браћа твоја, овако ти се молимо:

Помози нам у невољама и искушењима који нас снађоше због грехова наших:

У невољама јер творисмо вољу демонску, грехом заслепљени; у искушењима, јер кушасмо дуготрпљење Боже, па се препуна чаша гнева Његовога праведнога!

Помози нам у пустињи у коју залутасмо, одричући се Господа над војскама, клањајући се златном телету сластољубља свога, желећи да се вратимо у Египат таме безбожничке!

Помози нам да веру у мукама сачувамо, да се љубављу према Христу и ближњима испунимо, да се надом у Царство Боже умијемо!

Моли се, Свети и благоведни Царе, да нас Господ подигне и исцели: да нас подигне из таме и сенке смрти, да опет станемо пред Њега, Живога и Истинитога, и да нас исцели од мржље, од многих- премногих страсти, од раскола и лудила братоубилачког!

Помени све Србе који од предачке вере отпадоше, идолима се паганским поклонеше, лажним боговима кађење и почести принесоше, у јереси и безбожништво залуташе- да сете Небеског Јерусалима и сузама покајања у њега врате.

Помени све очеве и мајке који се у цркви не венчаше, који једно друго изневерише, блуд и прељубу многу чинећи, чеда у утроби убијајући да их Господ човекољубиви уразуми, светлости целомудрија приведе и брачним благословом обдари.

Помени све младиће и девојке изгубљене и грехом намучене, пијане, дрогиране, страстима расточене- да их Господ, Пролеће и Младостнаша, отрезни, да их Телом и Крвљу Својом причести, да их, блудне синове и кћери, на дверима Царства Небескога дочека!

Помени све који у рату пострадаше, рањени, осакаћени, срца ојађених, бескућнике и избјеглице, сирочад и удовице, многострадалне и многонапаћене душе њихове светом молитвом својом обасјавајући.

Сети се пред Богом Аврамовим, Исаковим и Јаковљевим свију који живот дадоше у борби за отачаство

своје, да им Господ опрости грехе и да их усели у дворове Своје.

Нека се пред Богом, Дивним у теби, прекротки и кроткошћу прмудри Царе Мучениче, посраме сви који говоре: “Прождерасмо их” и који се смеју и ругају Србима.

Непријатеље вере наше, као вихор прашину, својим молитвама развеј, а нас загреј, укрепи, утеши, научи и умудри, исцели и орадости, пролећним лахором ходатајства твога будећи нас из тартарске зиме отпадије наше!

Моли се за нас са свештеном породицом својом царицом Александром, царевићем Алексејем и царевнама Олгом, Татјаном, Маријом и Анастасијом и са свима светим Новомученицима и Исповедницима руским и српским који ране Господње на телу свом понеше, Еванђеље његово сведочећи. Да нас Цар славе од свију саблазни сачува, да нас од лажних пророка и лажних месија заклони, да нас од звери из бездана и војски антихристових избави и да, спасени благодаћу Његовом, са тобом и свима Светима прославимо Оца и Сина и Светога Духа, Творца, Спаситеља и Утешитеља Бога, сада и увек и у векове векова. Амин.

ИМПРЕСУМ

CIP